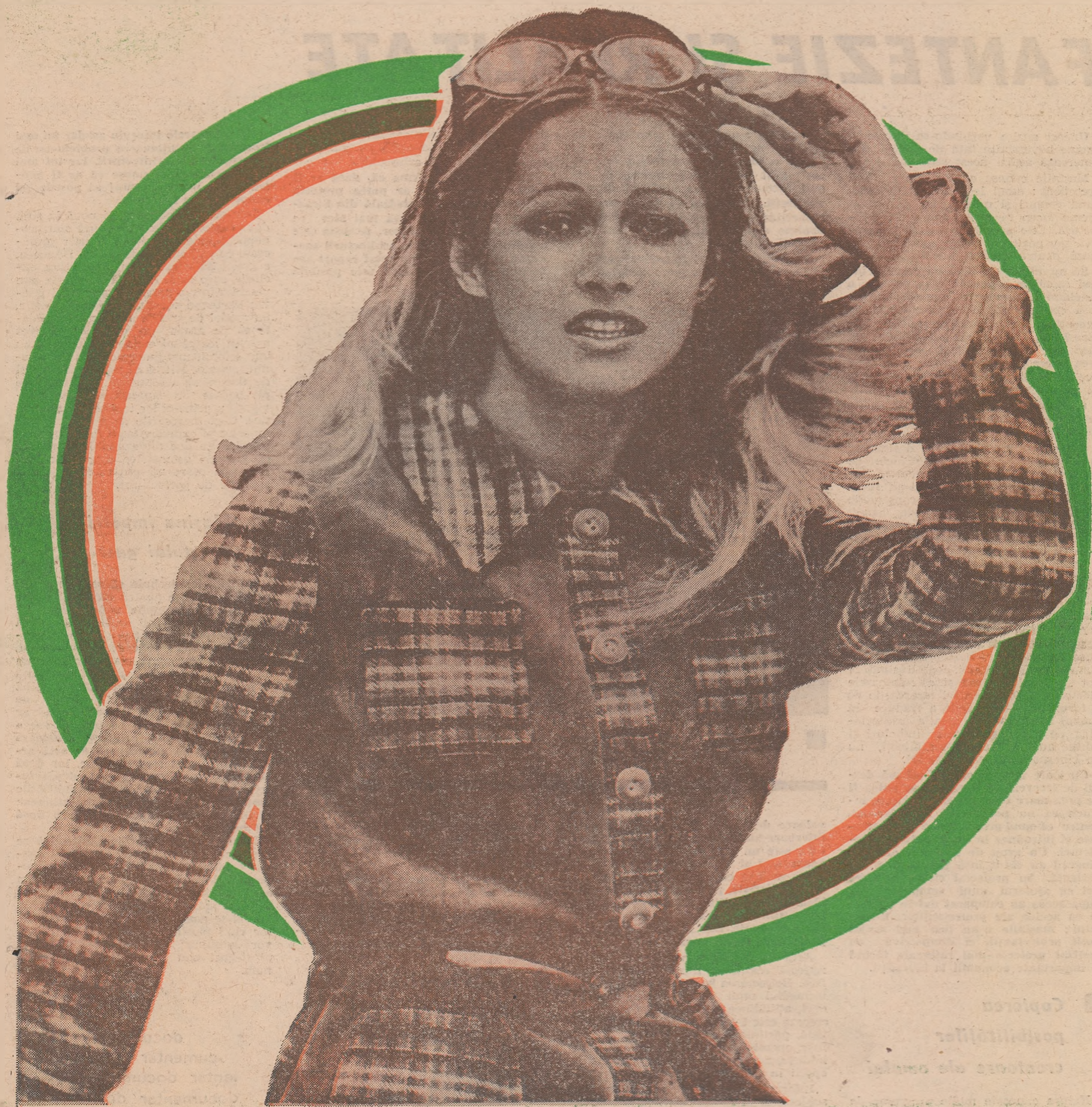

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

DIN SUMAR:

Da, a venit primăvara!

Foto : G. Gagarin

- **Mașina-arhitect, între fantezie și realitate**
- **Am putea deveni toți „fenomene”?**
- **Terra se grăbește**
- **În „lumea dispărută” a lui Conan Doyle**

12

ANUL XXX

22 MARTIE 1974

(1514)

De cîtva timp, în cercurile de specialitate se discută mult dacă arhitectura ar putea fi practică de mașini sau nu. Cu alte cuvinte, dacă această activitate, socotită pe drept cuvînt de creație, ar putea fi încredințată unor mașini electronice de calcul? Și dacă da, ar fi

oare necesar acest lucru?

Cum se întîmplă de obicei, discuția a dus și la abordarea multor altor aspecte, care nu erau evidente în faza ei inițială, și de aceea socotim că-i poate interesa și pe cititorii noștri.

Documentar

MAȘINA-ARHITECT, ÎNTRE FANTEZIE ȘI REALITATE

Uneori auzim vorbindu-se despre o anume adversitate față de mașini. Ce generează astăzi acest sentiment?

Mașinile cunosc o expansiune fără precedent: omul le-a învățat să compună versuri și muzică, iar de puțină vreme încep să se impună și în arhitectură. Este aceasta o tendință negativă sau pozitivă? Mulți specialiști optează pentru a doua alternativă.

Să nu uităm că, pînă nu demult, înseși calculele contabile erau socotite o indeletnicire exclusiv umană; acum însă cine nu știe cît de bine sînt ele executate de calculatoarele electronice?! La fel, cei mai mulți dintre noi încă mai cred că numai omul poate crea opere de artă. Dar nu este defel exclus ca în viitor și acest domeniu să cunoască o „imixtiune“ a mașinii.

Ce condiții ar trebui însă întrunite pentru ca mașina să poată face munca arhitecților?

O condiție esențială ar fi desigur ca omul să poată formula problemele de arhitectură în limbaj matematic. De altfel chiar în antichitate s-au făcut eforturi de a găsi norme de construcție pentru temple, palate, case de locuit. În Egipt existau astfel încă acum trei milenii reguli care stabileau cu precizie ce trebuia făcut pentru a realiza o operă de artă. La rîndul lui, Platon visa la o vreme cînd vor fi adoptate în Grecia asemenea norme de artă. Și într-adevăr, astfel de norme au fost utilizate în arta greacă ulterioară.

Arhitectura modernă cunoaște și ea o sumă de reguli formale. Ele sînt expuse în manuale, îndreptare și binecunoscute de arhitecți. Reguli similare pot „deprinde“ însă și calculatoarele electronice. De altminteri încercările de a formaliza — adică de a traduce în limbaj matematic — creația arhitectonică, de a o descrie prin simboluri și norme au fost făcute de arhitecți, nu de ciberneticieni sau ingineri.

Cu toate acestea se mai afirmă destul de frecvent că mașina n-ar putea fi de prea mare folos pentru arhitecți, întrucît ea nu poate crea cu adevărat, pentru că omul programează totul dinainte și introduce în mașină datele problemei. Un grup de arhitecți din Leningrad au făcut însă următoarea experiență. Au proiectat cîteva cartiere noi cu ajutorul unui computer, iar după aceea au comparat datele obținute cu acelea ale proiectanților. Rezultatul: mașinile n-au fost mai prejos decît proiectanții, ci dimpotrivă au realizat proiecte mai raționale făcînd și importante economii la investiții.

■ Copierea posibilităților creatoare ale omului

Natura cunoaște multe programe de activitate care se transmit ereditar. Așa se explică desigur de ce animalele construiesc sălașuri complicate, ingenioase. Omul a disprețuit însă mult timp posibilitățile de „creație arhitectonică“ ale animalelor. El atribuia de obicei „talentele“ lor instinctului sau unor stereotipuri, nerecunoscînd acestor ingenioase fapte nici o tangență cu activitatea de creație. Se credea că numai omul e capabil de o muncă creatoare și că aceasta nu poate fi cuprinsă în programe. Cercetătorii care studiază legile obiective ale fenomenului de creație au ajuns însă la cu totul alte concluzii. Iată, de pildă, o recentă experiență: unei mașini i-a fost „relatat“ modul în care un muzician a compus prima parte a unei opere, după care computerului i s-a cerut să termine respectiva bucată muzicală. Spre surprinderea generală, finalul compus

de mașină s-a deosebit prea puțin de cel scris de compozitor.

Dar și în arhitectură există — cum am văzut — un mare număr de reguli formale la care apelează deseori arhitecții. Încît n-ar fi de mirare ca, respectînd aceste reguli, computerele să copieze maniera de lucru a unor cunoscuți arhitecți.

S-ar putea însă și ca ordinatorul să realizeze ele însele opere artistice cu

de altă natură, care alcătuiesc tot atîtea componente ale complicității proces de creație din arhitectură.

Încît se poate afirma că, dacă ar fi învățat, computerul ar putea proiecta un Partenon sau o catedrală din Strasbourg. Important e însă mai ales ce trebuie să facem în viitor. Aceasta este principala problemă a arhitecturii moderne. Încît numai sub acest raport are un sens întrebarea dacă este posibilă

■ Partenonul, construcție mai puțin elaborată decît piramidele egiptene?

valoare deplină? Formulînd această întrebare amintim mai întîi că arhitectura este un gen specific al artei. Și acum iată și opinia noastră: omul poate modela cu ajutorul computerelor orice activitate, poate rezolva orice problemă, cu condiția ca ele să poată fi formalizate, adică traduse într-un limbaj matematic. Dar informația estetică poate fi ea formalizată?

Arta ca formă a conștiinței sociale reflectă realitatea într-o formă specifică. Reflectarea se realizează prin intermediul unui artist. Pe de o parte deci, atitudinea omului față de ceea ce creează este totdeauna subiectivă, motivată, părtinitoare. Pe de altă parte însă, operele de artă autentică exprimă întotdeauna anumite idei și spiritul epocii în care au fost create.

Informația estetică este exprimarea subiectivă, în formă artistică, a ideilor, sentimentelor, trăirilor și pasiunilor creatorului. De aceea conținutul informației estetice nu poate fi supus formalizării, n-ar putea fi exprimat în simboluri sau termeni matematici. Un cunoscut specialist în cibernetică afirmă chiar rîspicat că informația estetică nu v-a putea fi niciodată exprimată printr-un alt limbaj sau printr-un sistem de simboluri logice. Iar arhitectul sovietic V. Kuzmin consideră că nici o mașină n-ar putea plăsmui o Mona Lisa sau o altă operă de artă celebră. Dar computerul poate „controla armonia“ prin procedee algebrice, întrucît însăși noțiunea de armonie presupune o riguroasă corelație a părților cu întregul, iar aspecte ale ei cum sînt ritmul, proporția, simetria etc. exprimă raporturile calitative dintre elementele obiectului. Calculatorul poate soluționa așadar probleme tehnice, economice și

sau nu proiectarea cu ajutorul mașinilor, dacă arhitecții ar putea afla grație computerelor, către ce năzuiesc și ce ar trebui ei să facă?

Oricum, înainte de a „bransa“ computerul la arhitectură, trebuie bine analizată evoluția activității de proiectare, mecanismele ei și în ce măsură pot participa acestea din urmă la procesul de creație arhitectonică.

■ Partenonul, degradare a arhitecturii?

Arhitectura este un domeniu extrem de complex pentru că, pe de o parte, este un gen de artă, iar pe de altă parte, o disciplină cu particularități bine definite. Dacă avem în vedere această ultimă caracteristică, trebuie să amintim din nou rolul pe care l-ar putea juca în arhitectură mașinile electronice de calcul. Cu ajutorul acestora, un grup de arhitecți francezi au și găsit de altfel o interesantă soluție arhitectonică în materie de transporturi, cunoscută sub numele de „Trandafirul Cherbourg“. Asta s-a întîmplat în 1968, iar ulterior au recunoscut că fără computere n-ar fi putut rezolva această complexă problemă.

Și după ce au realizat această arteră din jurul Parisului aceiași arhitecți au mai proiectat o altă, similară, pentru cartierul Bercy: magistrale pe sol, sub sol și deasupra solului se întretaie ca într-un complex labirint. Și din nou s-au întîmplat: cum ar fi putut găsi ei această soluție fără ajutorul mașinilor?

Calculatoarele intervin așadar tot mai frecvent în soluționarea problemelor de construcție ale arhitecturii. Iar tot mai mulți arhitecți recunosc că ar fi pentru ei un imens avantaj să posede și cunoștințe de inginerie.

Într-adevăr, nouăzeci și nouă la sută din problemele de arhitectură sînt probleme ingineresti și pot fi ușor prelucrate cu mijloace matematice. De aceea, e greșit să considerăm arhitectura exclusiv ca o artă. Această afirmație este valabilă într-o oarecare măsură și pentru Partenon socotit, după cum se știe, un model de creație arhitectonică. Poate că de aceea un cunoscut arhitect mărturisea că piramidele egiptene l-au impresionat mai puternic decît Partenonul. Acesta, afirma el, exprimă un fel de declin al arhitecturii, în timp ce piramidele sînt expresia cea mai desăvîrșită a principiilor ingineresti și estetice. Căci încercările de a analiza frumusețea și expresivitatea formelor geometrice au dus totdeauna la concluzia că formele geometrice simple sînt într-o mai mare măsură estetice și mai aproape de perfecțiune.

■ Mașina împotriva prostului gust

Urbanistica trebuie să rezolve astăzi multe probleme pentru care s-ar putea face apel la metode matematice. De aceea, unii arhitecți socotesc că dacă computerele ar realiza proiecte perfecte din punct de vedere funcțional, iar pe de altă parte s-ar ajunge la un sistem rațional de construcție urbană care ar face ca locuitorii să nu aibă nevoie de trei ore spre a ajunge de acasă la serviciu și înapoi acasă, ar putea spune că țelul activității lor a fost atins. Aceiași arhitecți consideră că adevăratele capodopere de artă arhitectonică sînt foarte puține. Iar dacă se dovedește că mașina poate depăși într-un domeniu sau altul posibilitățile omului, antipatia față de „imixtiunea“ ei în respectivul domeniu este o lipsă de modestie.

Într-o navelă științifico-fantastică se arată cum, într-un moment dificil pentru echipajul unei nave cosmice, robotul „elimină din joc“ pe unul din eroii povestirii, sortindu-l morții, dar salvînd în schimb restul echipajului. La fel se poate spera că va veni o vreme cînd mașinile electronice de calcul vor „elimina“ indivizii care dovedesc prost-gust sau incompetență profesională.

Arh. A. Burov

documenta.

documentar docum.
mentar documentar d
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Muncă insufletită în toată țara

Rezultatele obținute în perioada care a trecut de la începutul acestui an și până acum invederează o dată mai mult dinamismul dezvoltării economiei noastre, caracterul profund realist al sarcinilor de plan. Angajamentele asumate în întrecerea socialistă în întâmpinarea celei de-a XXX-a aniversări a eliberării patriei și a celui de-al XI-lea Congres al partidului prind trup într-un susținut și entuziast efort, în preocuparea constantă a colectivelor de oameni ai muncii de a îndeplini integral și de a depăși sarcinile planificate, de a da suplimentar produse de bună calitate, la prețuri de cost și cu consumuri de muncă reduse.

De la un capăt la altul al țării ni se anunță de aceea o largă mobilizare a energiilor și competențelor pentru valorificarea superioară a resurselor, pentru perfecționarea proceselor de producție, acțiuni de amploare pentru o cât mai eficientă folosire a capacităților și suprafețelor de producție, pentru modernizarea tehnologiilor. Până la încheierea primului trimestru mai sînt puține zile și toate colectivele economice își fac un punct de onoare din a întâmpina această scadență fără nici un fel de restanțe, din a putea raporta partidului și întregului popor că au fost la înălțimea cuvîntului dat.

Zilele acestea au dat și semnalul începerii campaniei

agricole de primăvară. Răspunzînd chemării Conferinței pe țară a cadrelor de conducere din agricultură, oamenii muncii de pe ogoare, cooperatori, mecanizatori, lucrători din întreprinderile agricole de stat, muncesc cu hărnicie și spor pentru a executa în bune condiții lucrările cerute de acest sezon hotărîtor, ferm decisi să pună temelie puternică unor recolte record. Întreaga glie românească este antrenată într-o măreață bătălie pașnică în care nu poate exista nici un învins, ci doar un singur și mare biruitor: poporul României socialiste.

Oameni ai muncii de la orașe și sate, toți cetățenii patriei noastre își făuresc astfel, uniți într-un admirabil efort comun, propria istorie, propriul viitor. Căci munca a dobîndit în societatea noastră trăsături calitativ noi, cu profunde implicații în planul conștiinței oamenilor și cu rezultate deosebite în activitatea pe care o desfășoară, pentru că a devenit liberă într-o dublă accepție: eliberată de exploatare și, într-o măsură tot mai mare, o activitate liber înțeleasă.

În felul acesta acționînd conștient asupra naturii înconjurătoare, asupra propriei noastre condiționări sociale, ne aducem contribuția cea mai de preț la cauza progresului general al țării, grăbim înflorirea patriei, Republica Socialistă România.

nov — traseul pînă la localitatea suburbană Zelenograd va avea o lungime de șase kilometri. Începînd dintr-o zonă de nord-vest a capitalei, el va străbate întreg orașul. Au fost prevăzute patru stații cu peroane bilaterale. Tunelul va avea o formă dreptunghiulară, va permite circulația în ambele sensuri și va fi construit din beton armat.

Vagoanele vor fi metalice. Ele vor fi închise ermetic și vor avea două boghiuri cu cîte două roți de cauciuc. Pe dinafară vor avea manșete speciale, care vor asigura o aderență etanșă față de pereții tunelului.

Fiecare garnitură va avea zece vagoane pentru 125 de pasageri. Viteza proiectată a trenurilor este de 40—90 km/h. Vagoanele vor avea instalații de aer condiționat.

Trenurile vor fi realizate în așa fel, încît vor putea folosi drept forță de propulsie atît aerul comprimat, cît și energia electrică.

În același timp a fost realizat și proiectul unui traseu de mai bine de 16 kilometri, pînă la aeroportul Vnukovo. Acesta va avea o capacitate de transport de 20 000 de pasageri pe oră. În cazul acestui traseu vor fi utilizate conducte de oțel cu un diametru de 1,6 metri. Vagoanele vor avea tavanul rabatabil.

Transportul prin tuneluri este convenabil îndeosebi pentru asigurarea unor legături rapide cu aeroporturile, zonele de odihnă și orașele-satelit.

CE SE DISCUTĂ

Mașinile de învățat

Cantitatea de informație științifică se dublează acum în anumite domenii a fiecarei două ani. Această realitate incontestabilă ridică și în fața învățămîntului probleme de maximă complexitate. Pentru ca învățămîntul să fie realmente eficient, opinează pedagogii moderni, în cursul unei lecții fiecărui elev trebuie să-i fie date circa o sută cincizeci de „ordine” (indicații). Nici un om n-ar putea realiza, evident, o asemenea performanță. Din fericire, cibernetica contribuie și în acest domeniu la găsirea unor soluții ingenioase.

Este vorba în speță de „mașinile pedagogice” care-și fac o intrare tot mai emarcată în învățămînt. Cele mai simple utilizează încă programul liniar: elevul privește pe un ecran cadrul cu textul prevăzut pentru toată clasa, apoi evenimente cu întrebări și răspunsuri (din mai multe posibile trebuie să aleagă numai unul bun). Cînd răspunsurile sînt exacte, mașina oferă accesul la noi date; cînd răspunsul nu e corect, textul e repetat ori sevența respectivă agerează răspunsul bun.

Procedeul cel mai promițător pare a fi însă, după părerea specialiștilor, acela de utilizare de aparate conectate la un calculator central în stare să analizeze procesul de învățămînt, să acumuleze informația statistică respectivă și să aboreze automat un program individual pentru fiecare elev. În U.R.S.S., un mare pas în această direcție a fost făcut de către colaboratori ai Institutului pedagogic de limbi străine „Maurice Horez” din Moscova și ai Institutului central de cercetări în tehnologia construcțiilor mecanice. Aceste institute au creat un complex de învățămînt cu un sistem multiprogramat de distribuire informației. Ordinatorul pe baza căreia lucrează acest complex compune

A patra tranșă a conductei de gaze Asia Centrală — centrul Rusiei (3 000 de kilometri) străbate acum deșertul Karakum
Foto: A. Tulcinski (A.P.N.)

pînă și recomandări în vederea îmbunătățirii procesului.

Pentru viitor se poate prevedea însă, desigur, și apariția unor sisteme mai perfecționate, în stare să perceapă cuvinte, să identifice imagini vizuale.

Toate acestea nu înseamnă însă că învățămîntul este o profesiune pe cale de dispariție. Nici un robot nu va putea înlocui vreodată educatorul. Alegerea și studiul problemelor de pedagogie, selecția materialului școlar vor trebui întotdeauna făcute de om.

LA ORDINEA ZILEI

Omul potrivit la locul potrivit

Ce se poate face pentru ca fiecare muncitor să fie mulțumit de munca sa? Răspunsul este căutat, pentru alții, de un grup de psihologi care fac acum cercetări la Uzina de aparate telefonice din Perm.

Doritorii de a se angaja în amintita întreprindere sînt dirijați mai întîi către un laborator de orientare profesională. Specialiștii acestuia stau de vorbă cu ei, află motivele pentru care preferă un sector sau altul, se informează despre familiile lor, despre timpul cerut de drumul pînă la uzină, le studiază particularitățile psihofiziologice.

Datele astfel aflate ajută conducerea întreprinderii să repartizeze corect muncitorii pe sectoare, în funcție de înclinațiile și dorințele lor. Ceea ce face ca în scurt timp între angajați să se stabilească raporturi de prietenie, colaborare, întraajutorare etc.

Specialiștii sectorului de psihologie vizitează frecvent atelierele uzinei,

unde observă atent cum lucrează tinerii proaspăt angajați, raporturile stabilite între ei și muncitorii mai vechi în întreprindere.

Un prim rezultat al acestei activități

Rezultatul unui studiu psihofiziologic

este — după cum ni se afirmă — considerabila scădere a fluctuației forței de muncă.

PROBLEMELE ORAȘELOR MARI

Trenuri pneumatice

La Moscova a fost proiectat primul traseu al unui tren pneumatic prin tunel.

— Conform proiectului elaborat de noi — a declarat inginerul R. Gorba-

PROBLEME ȘI SOLUȚII

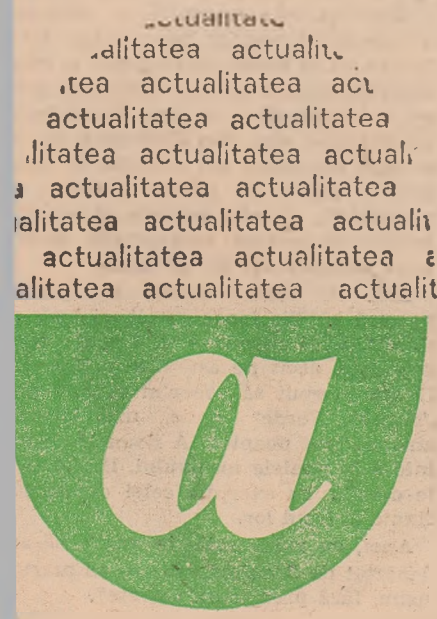
Operația „Cîrțița caldă”

Stocarea reziduurilor radioactive provenite de la centralele electrice atomice este o problemă care, în urma răspîndirii acestui procedeu economic de producere a energiei, a intrat tot mai mult în atenția specialiștilor. Se pare că, recent, acestei probleme i s-a găsit o soluție originală, care oferă maximum de siguranță.

Numită operația „Cîrțița caldă”, soluția prevede stocarea deșeurilor în sfere metalice foarte rezistente. Dezintegrîndu-se, materiile radioactive eliberează energie care încălzește sferele pînă la temperaturi foarte înalte, capabile să topească anumite soluri. Dacă sferele au o densitate mai mare decît aceea a solului, ele se afundă și, din cauza greutateii lor, coborîrea se prelungește atîta timp cît există o producție de căldură suficientă, cu alte cuvinte pînă la epuizarea dezintegrării.

Se crede că terenurile cele mai propice pentru această operație sînt structurile geologice alcătuite din sare — cu grosimi de peste 1000 metri — deoarece clorura de sodiu are o temperatură de topire de 800°, foarte favorabilă scopului.

Soluția, care prezintă și marele avantaj că permite automatizarea lucrărilor, n-ar mai obliga personalul centralelor electrice atomice de a apela, ca pînă acum, la costisitoarea stocare prin răcire. Experiențele, deocamdată de laborator, dovedesc că autoafundarea deșeurilor ar putea atinge (în masivele de sare) adîncimi de 900 metri.

ÎN „LUMEA DISPĂRUTĂ” A LUI CONAN DOYLE

Cucerirea uneia din cele mai inospitaliere „pete albe”

Deși ne aflăm destul de aproape de sfârșitul secolului XX, pe hărți mai există încă pete albe, situate de obicei în jungle de nepătruns, în munți și în alte zone greu accesibile. Una din ele este și Roraima, cel mai înalt masiv din podișul Guayanei, în culmea Sierra Pakaraima. El a fost nu demult escaladat, cu prețul unor mari eforturi, de un grup de alpiști englezi.

Reproducem mai jos, după „Za rubejom”, un reportaj despre această temerară întreprindere.

„Expediția noastră a pornit spre Roraima, „lumea dispărută”, cum a numit acest loc Arthur Conan Doyle, un masiv cu o înălțime de 2772 metri, aflat la hotarul dintre Guyana, Venezuela și Brazilia. Pereții de stîncă abrupti ai Roraima sînt alcătuiți din cuarțite roșcate. De sus, de pe buza prăpastiilor, se prăbușesc la vale cascade vijelioase. Roraima este una din ultimele regiuni neexplorate de pe glob.

Asemenea eroilor fictivi ai lui Conan Doyle — profesorii Challenger și Sumnerlee, lordul Roxton și E.D. Malone de la „Daily Gazette” — și noi am plecat într-acolo ca să rezolvăm o problemă controversată. Deși ea nu avea nimic comun cu iguanodoni și pterodactili, printre noi se aflau totuși un zoolog și un botanist, care colecționau insecte și plante. Expediția noastră își propunea să dovedească că Roraima putea fi escaladată prin Guyana.

Ascensiune pe Terasa Tarantulei

Expediția cuprindea cinci alpiști: Don Williams, un veteran al Everestului, Joe Brown, cel mai celebru cățărător britanic, Maugh Antoine, care a escaladat masivul Fitzroy din Patagonia, Mike Thompson, antropolog, care în 1970 a urcat pe Annapurna și subsemnatul, Hamish McInnis. Expediția era condusă de Don Williams și Adrian Thompson, un bărbat de 60 de ani, specialist în orhidee, care trăiește în Guyana și cunoaște jungla la fel de bine ca indienii băștinași.

Drumul nostru pînă la poalele Roraima străbătea umede păduri tropicale, la o altitudine de circa 1800 m și trebuia să dureze o săptămînă. Purătorii de bagaje erau conduși de Isac Jerry, un fermier indian, care îl însoțise pe Adrian Thompson în călătoriile lui prin jungla venezueleană și braziliană. De la el am căpătat repede deprinderile necesare vieții în pădure. Dimineața ne scuturam, de pildă, încălțăminte și ne uitam cu luare-aminte sub cutiile de conserve, întorceam cu fața în jos frunzele și nu ne agățam de crengi în căutarea unui punct de sprijin ca să nu riscăm a da peste păianjeni otrăvitori, peste scorpioni sau ghîmpi. În fiecare zi ne sculam la ora șase, iar la șapte eram pe drum. Ca să ne ferim picioarele de umezeală, îmbrăcăm peste ciorapi punți de plastic.

Pentru specialiștii noștri am amenajat o bază de ascensiune la poalele unui povirniș stîncos, de circa 600 de metri înălțime. Acolo am observat însă că pierdusem o bună parte din alimente și din echipamentul de alpinism. La început acest lucru a fost numai neplăcut — rămăsesem fără ceai și cafea. Dar cînd a trebuit să ne limităm și la trei linguri de orez pe zi, situația a devenit serioasă.

Infuzia din frunze de palmier pe care o făceam zilnic amintea oarecum de aroma fină a ceaiului chinezesc. Era însă extrem de greu să ne limităm la o hrană minimă, incit Philippe, bucătarul nostru indian, s-a apucat de vinat. Dar n-a izbutit să împuște decît un tapir și cîțiva porci mistreți, ceea ce era prea puțin pentru a hrăni 27 de oameni. De aceea, un caporal radiotelegrafist din armata guyaneză, care însoțea expediția, a telegrafiat la Georgetown cerind să ni se trimită alimente pe calea aerului. Erau însă puține șanse ca produsele zvirlite din avion să ajungă exact la noi.

Noi, cei cinci alpiști, am urcat spre masivul Eldorado, de pe care urma să începă escaladarea Roraima. Prin binoclu se puteau vedea niște cornișe acoperite cu tufișuri, unde ne așteptam să întîlnim diverse insecte periculoase, între care și scorpioni. În rest, ascensiunea pe Roraima promitea să fie obișnuită, dar, e adevărat, foarte grea din cauza umezelii.

Spre deosebire de temerarii eroi ai

grade, era apărată de apa care se scurgea de sus printr-o stîncă suspendată. Pe cornișă mișunau scorpioni, păianjeni și alte gînganii periculoase și respingătoare. De aceea am botezat-o Terasa Tarantulei și nici chiar atunci cînd cercetătorii din grupul nostru n-au comunicat că un scorpion cafeniu găsit acolo putea fi o specie necunoscută pentru știință, această veste nu ne-a consolat prea mult. Joe Brown era însă un colecționar de insecte atît de pasionat, incit ar fi fost fericit să prindă un scorpion chiar cu riscul de a fi mușcat. Dar o mușcătură de scorpion sau de altă asemenea gînganie veninoasă de pe versant ar fi transformat asaltul nostru împotriva Roraima într-o retragere plină de panică.

O noapte de coșmar

Cum n-aveam însă de ales, ne-am instalat tabăra pentru următoarea etapă a ascensiunii chiar pe Terasa Tarantulei. Stîncă uriașă care proteja terasa părea un „jandarm”: privită cu binoculul, de jos, de pe Eldorado, ea amintea de contururile Africii pe hărțile geografice. Ca să ajungem sus am avut nevoie de două zile. Noaptea petrecută pe Terasa Tarantulei a fost un coșmar. Don, care a încercat să doarmă direct pe pietre, a trebuit să lupte tot timpul cu legiuni de insecte.

Dimineața „storceam” din frunzele de bromeliacee apa de ploaie adunată în cursul nopții. La miezul dejun ne puteam îngădui doar jumătate de ceașcă de ceai din această binecuvîntată plantă și ceva macaroane. Rezerva de alimente și echipament necesar ascensiunii pe creastă o virisem într-un sac. Maugh și Joe mergeau înainte, iar eu — în urma celorlalți — mă cățăram pe coardă cu ajutorul unor cleme de fixare speciale. La un moment dat însă am observat îngrozit că, deasupra mea, coarda era foarte roasă. În clipa aceea mă aflam chiar lângă marginea cornișei. Am mutat cema mai sus, dar ea n-a putut prinde coarda, ci a smuls numai un smoc de fire dintr-însa. Frîghia era intinsă la maximum deasupra prăpastiei.

Alarmat, am țipat și Don, care s-a uitat imediat în jos de pe „policioara” pe care se afla, a răcnit:

— Pentru numele lui Dumnezeu, urcă mai repede pînă nu se rupe!

Pe lângă mine trecea coarda de rezervă, dar nici ea nu era într-o stare mai bună. Mi-am deplasat totuși greutatea trupului pe scărița fixată pe coarda de rezervă și după cinci minute extrem de chinuitoare am găsit un punct de sprijin pentru picioare. Am stat acolo suspendat șase ore, pînă cînd

Deși la început făgăduia să fie fără peripecii, pînă la urmă ascensiunea s-a dovedit foarte periculoasă

scriitorului englez, noi n-am întîlnit în cale serpi.

Am hotărît ca ascensiunea propriuzisă s-o începă Maugh Antoine și Mike Thompson. Ei au ocolit o cornișă și au început să escaladeze peretele vertical pînă la o mică surplombă din stîncă. Acolo am fixat coarde duble și am început ascensiunea spre o a doua surplombă, pe care, din cauza unei vegetații scunde dar bogate într-o specie de plantă din familia bromeliaceelor, am numit-o „căpățîna de varză”.

La circa o treime a versantului abrupt mai era o cornișă care se întindea pe cîteva sute de picioare spre nord-vest, către Venezuela. Cornișă, care avea o lățime ce varia între 30 cm și 3 metri și o înclinație de 60 de

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repc
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj i

Maugh și Joe și-au croit drum pe „Hornul Umed” — un jgheab acoperit cu vegetație deasă.

La ora cinci, cînd era aproape gata să se întunece, am auzit glasul lui Joe: — Coborim. Nu se poate merge mai departe.

Intr-adevăr, se stîrnie un vînt puternic, care bătea în rafale. Cu ajutorul unei alte corzi am coborît și eu la poalele stîncii.

În întunericul care se îngroșă, abia ne distingeam vocea unul altuia din pricina zgomotului. Situația noastră era disperată: întuneric, furtună, saci care se legănau în bătaia vîntului ca niște haltere uriașe. În cele din urmă am găsit totuși un loc relativ neprimejdios pe terasa.

După furtună și după coborirea aceea fără glorie, ca să spun așa, de pe stîncă ne-am odihnit trei zile. În acest răstimp ne-am recăpătat oarecum buna dispoziție datorită alimentelor care ne-au fost trimise, între care ciocolată și țigări. Maiorul Chan-A-Sew, pilot guyanez, survolase masivul și apoi zvirlise cu precizie sacii cu provizii pe o platformă de numai zece metri lățime de lângă tabăra noastră.

După ce m-am odihnit și am mai căpătat puteri, am hotărît să găsim un alt drum pe peretele de stîncă, ocolind „Hornul Umed”. Și într-adevăr, a fost de ajuns să mă depărtez vreo șase metri de locul primejdios, ca să nimeresc pe un loc uscat. De acolo Joe Brown și Maugh Antoine au reluat entuziasmați atacul. În patru ore au izbutit să urce pînă la circa 10 metri de cornișă numită „Turnul Verde”. Eu și cu Don am ajuns la ei după două zile. Acolo ne-am făcut un precar adăpost lângă minusculul lor cort. Am avut parte de o noapte infectă. A doua zi, duminică, urma să dăm ultimul atac. Căci pînă atunci, escaladarea a numai cîteva sute de metri ne luase 16 zile.

Saltul hotărîtor

Ultimul atac a fost condus de Maugh Antoine. Am atins punctul cel mai înalt la ora 13.30. De acolo am lansat o rachetă și am cerut radiotelegrafistului nostru să dea o radiogramă la Georgetown. Pentru prima oară, după cîteva zile, a ieșit și soarele. Singurele semne de viață în jurul nostru erau niște fluturi negri și broaște de aceeași culoare.

Roraima este o suprafață stîncosă cu un relief straniu, parcă ireal. Între ridicături în formă de ciupercă se aflau niște adîncituri ca niște castroane uriașe. Priveam uluiți în jur. Ascensiunea ne chinuse rău. Am descoperit că suprafața masivului era creată de fisuri late și adînci. Și ne-am convins că specialiștii, cu alte cuvinte cartografii, schițaseră inexact configurația acestei zone neexplorate de pe glob.

Evident, eram fericiti că greua noastră bătălie luase sfîrșit, și încă cu succes. Căci ascensiunea fusese mult mai grea decît ne așteptasem. La ora 17 am început să coborîm repede spre „Turnul Verde” unde, uzi leocă, am petrecut noaptea. A doua zi ne-am întors la poalele masivului, lăsînd toate corzile, cu excepția celei din urmă, fixate la locul lor.

Apoi, cu rucsacurile în spate, ne-am depărtat de Roraima, trebuie să mărturisim, fără prea mari regrete.”

PE PLATOURI

Un mincinos incorigibil

In lumea asta trăiește un om modest și de treabă pe nume Alexei Tiutiurin. Tiutiurin este frizer, are mâini de aur, bărbații stau bucuroși la coadă, numai ca să-i tundă și să-i radă el. Colegii îl iubesc, șefii îl apreciază, ar avea toate șansele să devină responsabil de tură. Dar — căci există un dar — Tiutiurin

ușoară Edita Pieha, care se va juca pe sine însăși etc. În rolul lui Tiutiurin a fost distribuit Gheorghi Vițin, despre care Vilen Azarov are următoarea părere:

— Vițin este un actor admirabil. Dar pînă acum a fost folosit oarecum unilateral. El a jucat — și a jucat foarte

Edita Pieha în rolul... Editei Pieha

întîrzie la lucru și vine apoi cu niște motive pe care nimeni nu le poate crede.

Intr-o zi, de exemplu, îi telefonează directorului:

— Tovarășul Mimrikov? Tiutiurin la telefon. Vreau să vă spun că am să întîrzi puțin, fiindcă iau masa cu emirul. Cum, cu care emir? Cu Buruhtan al II-lea.

Bineînțeles, directorul se face foc și pară, convins că Tiutiurin își bate joc de dînsul. Culmea este însă că Tiutiurin spune adevărul. De fiecare dată. N-a mințit în viața lui. Numai că situațiile pe care le invocă sînt atît de neobișnuite, de incredibile, încît i-a mers vestea de mincinos incorigibil.

După ce a prințit — căci a prințit — cu emirul și a venit la lucru, directorul l-a luat la zor:

— Așa nu mai merge, nu mai puțem tolera minciunile dumitale!

Atunci blîndul, sfiosul Tiutiurin și-a ieșit din fire:

— De ce nu mă credeți? Cum îndrăzniți? Fiecare om trebuie crezut pînă nu se dovedește că minte!

Aceste cuvinte sînt cheia filmului „Un mincinos incorigibil” pe care îl turnează regizorul Vilen Azarov. Filmul va fi o pledoarie pentru încredere și împotriva neîncrederii care jighește, umilește demnitatea umană. Bineînțeles, demonstrația va fi făcută cu mijloacele comediei, căci scenariul poartă semnătura unor „ași”, ca M. Slobodskoi și I. Kostjukovski, care s-au întrecut în a inventa situații comice.

Din distribuție fac parte actori cunoscuți ca Vladimir Etuș, Nikolai Prokopovici, populara cîntăreață de muzică

bine — în special roluri grotești, excentrice, roluri-mască. În filmul nostru Vițin va dezvălui o altă fațetă a generosului său talent: va interpreta un personaj plin de omenie, care știe să fie bun și simplu în cele mai paradoxale situații.

CIRC

Aceste animale ciudate

Urșii ar trebui luați mai în serios. Căci nu-i exclus ca ei să ajungă să colaboreze strîns cu omul chiar înaintea delfinilor. Colaborarea va începe însă, bineînțeles, la circ, pentru că aici talentele și aptitudinile lor își găsesc cel mai bun teren de afirmare.

Dealtfel urșii se pot lua de pe acum la întrecere cu omul în multe privințe. Exemplarele dresate de Nelli și Rustam Kaseev o dovedesc cu prisosință. Urșii soților Kaseev pot fi, de exemplu, manechine și demonstra cu deplin succes cele mai felurite modele, mai ales că doamna și stăpîna lor, Nelli, conduce această insolită paradă a modei cu grație și umor. Ursoaica agreează îmbrăcămintea mini și detestă blănurile sintetice, preferînd pe orice anotimp blana-i naturală neșifonabilă, nedegradabilă, nedecolorabilă.

Ca orice bărbat din zilele noastre, ba am putea spune chiar ca orice om din zilele noastre, urșii masculi se pricep la fotbal. Dar se pricep cu adevărat, adică îl joacă și ar putea alcătui o selecționată formidabilă, fiindcă virtutea lor principală este că le place să marcheze. În meciurile lor, golurile curg unul după altul, atît la o poartă cit și la cealaltă, iar scorul partidei atinge valori handbalistice.

De asemenea, parcă pentru a dovedi netemeinicia zicalei „greoi ca ursul”, ei s-au apucat și de dans. Au început cu dansuri populare, iar acum au ajuns să cochetze cu baletul clasic. Dar fiindcă oricîtă silință și-ar da, nu vor ajunge totuși din urmă lebedele (iar urșii își cunosc lungul nasului), au transformat „Lacul lebedelor” în „Lacul urșilor”.

La această autodescoperire au ajuns, cum am mai spus, cu ajutorul dresorilor Nelli și Rustam Kaseev care, buni pedagogi, țin seama de personalitatea elevilor lor și o cultivă. Pe cei cocheti îi fac manechine, pe cei elastici îi pun să sară coarda, pe cei grațioși i-au cooptat în ansamblul de dans, cu cei

duri au alcătuit două echipe de fotbal care practică jocul bărbătesc la modă astăzi.

ACTORI FĂRĂ MACHIAJ

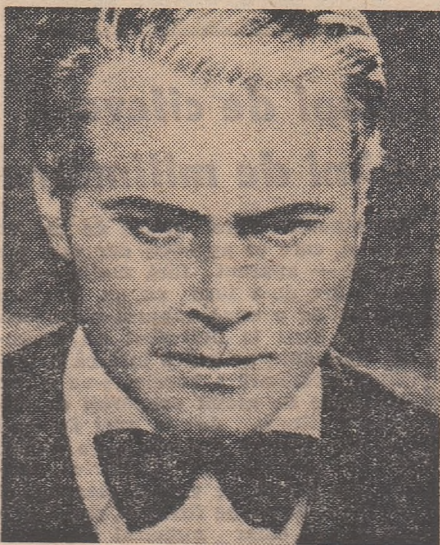
De la Jango la Matteotti

În ziua de 10 iunie 1924, deci la puțin timp după venirea la putere a fasciștilor, cînd poziția guvernului Benito Mussolini încă nu era consolidată, s-a petrecut un eveniment care a zguduit întreaga Italie și a provocat o lungă criză politică: în plin centrul Romei și în plină zi a fost răpit fruntașul socialist Giacomo Matteotti. După cîteva zile cadavrul lui a fost găsit în afara orașului. Giacomo Matteotti era un militant antifascist binecunoscut, unul dintre liderii opoziției parlamentare. Om de o cinste ireproșabilă și o voință neînfîntă, cu zece zile înainte de răpire (organizată din ordinul „duce-lui”), Matteotti rostise în parlament un discurs în care demascase caracterul nelegal al alegerilor ce-l aduseseră la putere pe Mussolini și ceruse noi alegeri libere, fără amestecul guvernului și al cămășilor negre. Cu acest discurs curajos, deputatul socialist, care nu avea nici 40 de ani, își semnase sentința de condamnare la moarte.

Filmul „Asasinarea lui Matteotti” al lui Florestano Vancini începe cu aceste două episoade: discursul în parlament și răpirea. În rolul principal — Franco Nero.

Popularitatea acestui actor tînăr a premers cu mult recunoașterea sa oficială. Era un favorit al publicului cînd nu i se consacrau încă articolele lungi și elogiase de astăzi și nu i se ținea scrupulos evidența filmografiei, nu numai bogată — circa 40 de filme — ci și foarte variată.

Franco Nero a ajuns la succes pe un drum ocolit. Descoperit în 1964 de Carlo Lizzani, care i-a încredințat un mic rol în filmul „Celestina”, Nero a jucat în același an în superproducția „Biblia” a regizorului american John Huston, interpretîndu-l pe blindul și sfiosul Abel. Frumosul actor a fost remarcat și ofertele au început să curgă din toate părțile. Din păcate, filmele

Popular — oficial și neoficial

erau lipsite de valoare — cinematograful comercial căuta un echivalent italian al supermanului din producțiile americane. În lungul șir de westernuri „made in Italy”, Nero a fost rînd pe rînd cowboy și șerif, ba chiar și musafir din Cosmos. Personajul Jango creat de el a avut asemenea succes la publicul mai puțin exigent, încît a fost copiat în nenumărate variante. Eroul lui Nero din această serie era, în ciuda farmecului său fizic, de o cruzime rece, purtînd amprenta celor mai respingătoare trăsături ale „westernului-spaghetti”. Singurul portret uman în această companie dură a fost personajul său din filmul „Am cunoscut-o bine”.

În 1967 Franco Nero a fost chemat la Hollywood să joace într-un musical realizat după motivele ciclului de romane despre cavalerii regelui Arthur. Acolo a făcut cunoștință cu Vanessa Redgrave, protagonista feminină a filmului. După ce au terminat turnările ea l-a urmat în Italia unde au jucat împreună în filmul lui Elio Petri: „Un loc liniștit la țară”. Viața particulară a celor doi actori celebri a devenit subiectul numărului unu al presei de senzație italiene (mașina publicitară a intrat numaidecît în funcțiune); fru-

Iluzionist în drum spre sala de spectacol

moasa și romantica lor poveste de dragoste era urmărită pas cu pas. În același timp însă nu există nici o îndoială că prezența Vanessei Redgrave, colaborarea cu această mare actriță, reprezentantă a unei adevărate dinastii artistice engleze, au avut o influență favorabilă asupra lui Franco Nero; de altfel și pentru Vanessa Redgrave a fost o perioadă de avînt creator, care a corespuns cu participarea ei la filmul lui Antonioni „Blow-up” și cu activitatea intensă în rîndurile mișcării pentru pace, împotriva discriminării rasiale.

În sfîrșit, Franco Nero și-a văzut visul cu ochii: acela de a fi distribuit în filme serioase, în roluri serioase, care i-au oferit posibilitatea de a crea caractere nobile. În filmul „Cînd vine cucuveaua” al regizorului Damiano Damiani, actorul a interpretat rolul onestului și fermului căpitan de carabinieri Bellodi, care înfruntă curajos Mafia. Regizorul spaniol Luis Bunuel îl angajează, alături de Catherine Deneuve și Fernando Rey, pentru filmul „Tristana”. Cu rolul tînărului și romanticului pictor Horacio, Nero se încadrează perfect în ansamblul „actorilor permanenți” ai lui Bunuel, cum sînt Catherine Deneuve și Rey. Apoi joacă în Iugoslavia, în filmul lui Veljko Bulajici „Bătălia de pe Neretva”. „Acest film m-a îmbogățit cu o experiență prețioasă. Mi-a plăcut să-mi joc rolul de antifascist italian care moare încercînd să-l salveze pe răniții iugoslavi” — a mărturisit actorul.

În felul acesta, din Franco Nero n-a ieșit o stea la modă, deși existau toate premisele: și o reclamă eficientă, și adorația publicului feminin, și mulțimea adolescenților cucerii de faptele lui Jango, și fizicul romantic, ca din secolul trecut. Nu a ieșit, pentru că actorul, respingînd toate tentațiile, a preferat să meargă pe alt drum: pe drumul dificil al cinematografului politic.

Pe acest nou drum Franco Nero a trasat jaloane cu ajutorul de procuror Traini din „Mărturisirile unui comisar de poliție făcute procurorului republicii”, care începe să înțeleagă omniprezența corupției și crimele Mafiei; cu micșanul Gruber din „Cu noi este Dumnezeu”, osîndit la moarte de un tribunal fascist și împușcat ca dezerter... după cinci zile de la terminarea războiului; cu arhitectul Vanzl din „Ancheta s-a terminat, uitați”, care se lasă prins în jocul murdar al Mafiei spre a se salva; sau cu deputatul Matteotti.

Figura nobilă a lui Giacomo Matteotti, antifascist convins, luptător neînfecat și om politic este interpretată de Nero cu mare forță dramatică. Privindu-l în rolul lui Matteotti, înțelegi parcă de ce Mussolini s-a temut de tînărul deputat și l-a considerat cel mai periculos inamic al său.

G. Boghemski

REFLECTOR

Jeanne Moreau este vedeta noului film al lui Bernard Blier „Dansind un vals”. Apreciata actriță „dansează” împreună cu Gérard Depardier, Patrik Devert, Jacques Chaillet.

„Ziua eclipsei” este un film dedicat de regizorul slovac Josef Režucha tineretului și problemelor sale. O eclipsă simbolică și trecătoare la această vîrstă, cînd toată viața e înainte.

arta
la arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art

Poșta medicului

ȘTEFĂNESCU M. ANA — Com. Gârceana, jud. Neamț: Administrată în doze mici (5—10 cg) planta medicinală Aloe stimulează pofta de mâncare; în doze mai mari (25 cg — 1 g) are acțiune laxativă și purgativă. În ultimii ani s-a constatat că preparatele de aloe au și o acțiune antibiotică; ele pot fi deci indicate pentru ameliorarea sănătății dv. În acest scop, veți utiliza frunzele mai bătrâne, care trebuie ținute după recoltare la o temperatură scăzută, în pivniță sau frigider; apoi se spală, iar zeama frunzelor bine tocate se amestecă cu vin roșu și cu miere.

GHEORGHE BĂLAN — Tg. Jiu; **POPA N. GHEORGHE** — Com. Zărnești, satul Fundeni, jud. Buzău: În absența unor examene de laborator, presupunem că tulburările de care vă plingeți se datorează unui proces de otoscleroză. În acest sens, vă sfătuim să vă adresați personal Centrului medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională ORL din București, str. Gheorghe Dinicu 30, telefon 31.59.80.

B.V. — Galați: Întreruperea activității regulate a inimii din cauza întârzierii sau blocării transmiterii impulsurilor automate, specifice acestui organ, de la atriu spre ventricul se manifestă, în **blocul atrioventricular de gradul III** — în cazul dv. — printr-un ritm rar, regulat și fix al bătăilor inimii, în jurul a 30—40 bătăi, uneori chiar 60 bătăi pe minut (în blocurile congenitale) cu tulburări subiective, care deseori se confundă cu cele ale unei „vroze astenice. Prognosticul bolii este bun în formele congenitale, tratamentul constând în administrarea de Adrenalină, Aludrin, Isuprel, Alupent-Boehringer sau Efedrina, 50 mg/4—6 ore. Recent a fost aplicat cu bune rezultate în tratamentul blocurilor AV avansate (II și III) medicamentul Glucagon-Lilly, în doze de 3—4 mg intravenos.

ARSENE GH. — Galați: De vreme ce examenul radiologic arată că la dv. cartilajele de creștere sunt închise, orice medicament hormonal (Gonacor, Epifizan, Timus etc) n-ar avea nici un efect. Așa că, fără a dramatiza acest lucru, gândiți-vă la strâbuna zicală „mic de stat, dar mare în fapte“.

MARIA IONESCU — Piatra Neamț: În cazul cind numai Negramul nu dă rezultate în **cistita cu bacilul Proteus**, (deși doza luată nu este încă suficientă) este bine să-l asociați cu Negamicină și Nitrofurantoin sau Sulfametin, sub strict control medical.

ANDREI P. — Tecuci: Tratamentul recomandat este foarte bun, dar trebuie să știți că la vîrsta dv. hipertensiunea arterială și insuficiența cerebrală se datorează de obicei unei ateroscleroze ireversibile. De aceea v-am recomanda să urmați o cură mai îndelungată cu Redergin sau Complamin și să asociați eventual la medicamentele luate Clofibrat, 6—9 capsule/zi, în cure de două-trei luni, Hiposerpil, 1 cpr./zi, Diazepam 2 cpr./zi, Nitrazepam, 1—2 cpr. înainte de culcare și Meclofenoxat, cite 2 comprimate de 2 ori pe zi (pînă la orele 4 după-masă).

ING. UDRISTE VIOREL — București: 1) Singurele contraindicații ale Aslavitalului sînt intoleranța la procaină și asocierea medicamentului cu sulfamide și acid paraaminosalicilic. 2) Un medicament cu bune rezultate în poliartrozele reumatoidice este Indometacinul.

CREATA IOAN — Com. Oinacu, jud. Ilfov: Neascultînd de sfatul regretatului umorist Tudor Mușatescu: „Primul medic te vindecă de toți ceilalți“ și consultînd atîția medici, fiecare cu diagnosticul și cu tratamentul lui, nu-i de mirare că sînteți încă bolnav. Problema principală în cazul dv. este de a stabili diagnosticul diferențial, cum se spune, între spondiloză cervicală și nevroză astenică. De aceea este absolut necesar să vă faceți o radiografie de coloană cervicală, după care vă rugăm să ne scrieți din nou.

SURU VASILE — Lugoj: 1) Consumul moderat de miere (30—40 g/zi) nu mărește colesterolul din sînge, fiind indicat deopotrivă tinerilor ca și vîrstnicilor. 2) Tulburările de care vă plingeți se datorează hidrocelului care, după părerea noastră, trebuie operat; intervenția chirurgicală nu prezintă nici un fel de riscuri. 3) Nu cunoaștem în ce măsură consumul de borș (foarte sănătos și indicat celor ce nu suferă de gastrite hiperacide) ar reduce nivelul timolului și al colesterolului din sînge.

CORNELIA CĂRLIGEL — București: 1) Este posibil ca germele patogen al afecțiunii să fie pneumococul, după cum poate fi un bacil (t.b.c. Friedländer etc.) sau un virus. După părerea noastră, dacă copilul prezintă vegetații adenoide și amigdale hipertrofice, ele trebuie operate pentru evitarea reinfectiilor. 2) În orice caz trebuie să atrageți atenția medicului pediatru, în eventualitatea unei noi infecții a căilor respiratorii, asupra antecedentelor, în vederea administrării unui antibiotic cu spectru larg (de preferință Ampicilina sau Kanamicina). 3) **Encefalopatia** copilului poate fi urmare fie a unei viroze contractată de mamă în primul trimestru al sarcinii, fie a unei nașteri prea laborioase (prin hipoxie cerebrală) sau în fine, să fie congenitală. Boala nu poate fi tratată prin corespondență, ci numai sub un atent control psihopediatric. 4) Dacă starea de pneumopatie acută va dispărea, puteți duce copilul într-o stațiune submuntoasă, uscată, de felul localităților Breaza sau Cîmpulung-Muscel.

Inima e în mîinile lor

Foto: V. Țelik

DORESC SĂ ȘTIU

Noi orientări în tratamentul unor boli de inimă

Vă rog să-mi spuneți ce efecte are noul medicament românesc **Propranolol** în tratamentul anginei pectorale de care sufer.

TR. IONESCU
Brăila

Studiul sistemului neurovegetativ simpatic a dus la descoperirea a două tipuri de receptori la nivelul organelor: **receptorii alfa**, răspunzători de efectele excitante ale simpaticului și **receptorii beta**, răspunzători de efectele lui inhibitoare. Acești receptori sînt repartizați în mod inegal în organe. Astfel la nivelul inimii există aproape exclusiv **betareceptori**, a căror acțiune este însă acum excitantă (în opoziție cu rolul lor inhibitor obișnuit). Betareceptorii sînt, așadar, în cea mai mare măsură, răspunzători de tulburările de ritm cardiac, de tahicardiile paroxistice, fibrilațiile atriale și de extrasistolile atît de frecvent înfîlinate în practica medicală cardiologică.

Primul medicament care acționează blocînd receptorii beta ai sistemului simpatic la nivelul inimii, utilizat la om după o experimentare de peste doi ani pe animale, a fost **Propranololul**, introdus în tratamentul formelor de nevroză cardiacă enumerate mai sus încă din anul 1964. De la această dată, administrarea betablocaților a devenit de uz curent în cardiologie.

În ce constau însă acțiunile farmacologice ale **betablocaților adrenergici**, despre care se vorbește atît de mult în ultimii ani, fără ca mulți să știe ce sînt aceștia?

În primul rînd, betablocații încetinesc ritmul cardiac (în termeni medicali „**cronotrop negativi**“). Apoi micșorează puterea de contracție a miocardului (sînt adică „**inotrop negativi**“). În fine, mai diminuează și excitabilitatea miocardică (sînt adică „**batmotrop negativi**“). De unde rezultă că acțiunea betablocaților are efecte inhibitoare asupra automatismului cardiac în ansamblul său, acțiune care se însoțește și de o micșorare moderată a debitului cardiac și a consumului de oxigen de către mușchiul cardiac.

Printre alte acțiuni farmacodinamice, Propranololul exercită și o constricție la nivelul bronhiilor, ducînd la creșterea sucului gastric la nivelul stomacului (este deci contraindicat în hiperaciditatea gastrică!). Este vorba așadar de un efect similar cu acela al **chinidinei**, substanță cu acțiune specifică în tulburările de ritm cardiac. Efectele acestor medicamente se observă după 20—30 de minute de la administrarea lor pe cale bucală, durata de acțiune fiind însă destul de scurtă (cel mult două

ore), ceea ce impune fracționarea dozelor.

Cele mai frecvente indicații ale acestor noi medicamente, reunite sub denumirea generică de „**betablocați adrenergici**“, sînt prin urmare: 1) **durerile provocate de angina pectorală**, ele ducînd la o ameliorare a semnelor electrocardiografice, cu diminuarea frecvenței, duratei și intensității crizelor; 2) **tulburări de ritm cardiac**, în care caz au un efect asemănător chinidinei, ceea ce face din aceste substanțe o medicație a tahicardiilor și a tulburărilor excitabilității miocardice; 3) **fibrilația auriculară**, eventual și ventriculară. S-a experimentat, în fine, folosirea betablocaților în toate bolile miocardului, în hipertirodie, boala Parkinson, în glaucom, ca și în așa-zisul „sindrom al picioarelor neliniștite“. Conduita terapeutică prevede să se înceapă cu doze mici (un comprimat pînă la un comprimat și jumătate pe zi), fracționînd dozele în raport cu scurtimea acțiunii. Se impune o supraveghere medicală a tratamentului, în așa fel încît frecvența bătăilor inimii să nu coboare sub 55—60 pe minut.

ANCHETE

O epidemie ocultă

Concluziile unei recente anchete întreprinse de Organizația Mondială a Sănătății consideră că, în prezent, hipertensiunea arterială a devenit o epidemie ocultă, care se întinde pe tot globul. În toate societățile umane, indiferent de nivelul lor de dezvoltare economică, aproximativ 10 la sută dintre adulți — bărbați și femei — prezintă o tensiune arterială superioară valorilor considerate ca fiind normale.

Tratamentul sistematic și prelungit al hipertensiunii arteriale este astăzi posibil datorită faptului că au fost puse la punct numeroase medicamente hipotensive eficiente și relativ fără riscuri. Drept urmare, sub auspiciile O.M.S. au fost stabilite o serie de programe-pilot în 10 țări, în vederea combaterii hipertensiunii. Aceste programe includ aproximativ 750 000 de pacienți din Insulele Barbados, din Finlanda, Franța, Israel, Italia, Japonia, R. P. Mongolă, Nigeria, Turcia și U.R.S.S.

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
culap esculap esculap escu
ap esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

În legătură cu această amplă acțiune internațională, dr. Thomas Strasser, șeful serviciului de boli cardiovasculare de pe lângă O.M.S., a declarat:

Hipertensiunea arterială este o afecțiune atît de răspîndită în lume, iar rolul ei este atît de important, încît în orice acțiune întreprinsă pentru a o combate trebuie avute în vedere — la fel ca într-o epidemie — nu numai tratamentul indivizilor, ci și aplicarea de măsuri medico-sanitare unor colectivități întregi. O asemenea acțiune concertată trebuie să urmărească trei obiective principale: educația marelui public, informarea medicilor cu ultimele noutăți în tratamentul hipertensiunii arteriale și ameliorarea îngrijirilor acordate hipertensivilor, în sensul diagnosticării la timp și administrării unui tratament corespunzător.

Hipertensiunea arterială nu poate fi vindecată radical decît destul de rar, **îngrijindu-i cauza care a provocat-o**. Tratamentul vizează în special prevenirea complicațiilor și scăderea presiunii sanguine.

Cu toate acestea, anchetele făcute demonstrează că numai un mic procent de bolnavi beneficiază de un tratament sistematic și eficient. Mulți pacienți abandonează tratamentul prescris, unii pentru că li se pare că nu au mijloacele materiale pentru a-l urma, dar principalul factor îl constituie ignoranța bolnavilor și a familiilor lor.

De aici, o dată mai mult, necesitatea combaterii hipertensiunii arteriale pe planul colectivităților și în mod cît se poate de energic, înțelegînd prin aceasta prevenirea bolii și a complicațiilor sale, diagnosticul precoce, terapeutică corespunzătoare, readaptarea și, mai presus de toate, educarea bolnavilor.

În programele Organizației Mondiale a Sănătății, decizia administrării tratamentului și a alegerii medicamentelor hipotensive este lăsată pe seama medicului, care trebuie să țină seama de starea generală a bolnavului și nu numai de presiunea lui sanguină.

S-a prevăzut ca această acțiune internațională să dureze cel puțin cinci ani, iar în cazul cînd va da rezultatele scontate să fie extinsă la un cît mai mare număr de persoane. Programul de combatere a hipertensiunii va trebui integrat în lupta împotriva altor maladii cardiovasculare, cum sînt accidentele cerebrovasculare și infarctul miocardic.

Obiectivul final îl constituie — conform declarațiilor doctorului Strasser — permanentizarea unui vast program de luptă împotriva bolilor cardiovasculare și, eventual, și a altor afecțiuni cardiace, care afectează populații întregi.

FRANȚA

Provence și provensali

După ce s-a stabilit la Arles, Van Gogh a afirmat sus și tare: „Provence seamănă cu Olanda“. Dar tablourile lui, în culori violente și linii rebele, contorsionate, au înălțat un imn de slavă unei Provence originale, inegalabile.

Nu priviți harta, vă vor spune provensalii. Pe hartă, malul sting al Ronului este Provence, iar așezările de pe malul drept sînt Languedoc. Dar cum pot fi despărțite Villeneuve și Avignon? Iar Beaucaire nu este un oraș tot atît de provensal ca și Tarasconul? În același timp, un provensal

zidurile caselor decolorate de soarele puternic al sudului. Ființa Provencei este modelată în piatră de vînt, soare și ploaie, spunea Mistral. Iar chipul ei este inconjurat de viță de vie, crînguri de măslini și ierburi înalte.

Alphonse Daudet, și el provensal, a prezentat astfel lucrurile:

— Imaginați-vă un vechi palat de la poalele Alpilor. Fără acoperiș, fără geamuri la ferestre, balustradele balconului sînt rupte, stema de deasupra porții e mîncată de rugină, în curte scurmă găini, de zveltele coloane ale galeriilor se scarpină porci, iar în ca-

Sălbatici și liberi ca vîntul, cutreieră mlaștinile din Camargue...

autentic va spune că la est de Saint-Raphaël începe teritoriul Nisei și se termină pămîntul Provencei, deși oficial Riviera Franceză face toată parte din această din urmă regiune.

Caracteristic pentru efortul provensalilor de a-și conserva tradițiile este și faptul că celebrul poet Frédéric Mistral (1830—1914) a scris numai în provensală — limba trubadurilor. Cele mai frumoase poezii ale sale cîntă țînutul natal, stihurile lui evocă viața frumoasei Provence. Acum, splendidele poezii ale lui Mistral pot fi citite pe plăci de metal, bătute în ulițe înguste și liniștite care se cațără în munți, în piețe zgomotoase sau pe lespezi de piatră străvechi, tocite de ploaie și vînt. De multe ori versurile poetului sînt scrise, de mină, chiar pe

pela năpădită de iarbă pase cațiri... Dar într-o bună zi, un fecior de țaran s-a îndrăgostit de mărețele ruine și s-a miniat că erau profanate, încît treptat a alungat animalele din curtea palatului, a refăcut zăvoaiele de la intrare, a pus geamuri la ferestre, a restaurat podoabele din încăperi, a aurit iar peretii sălii de recepție... Palatul restaurat este limba provensală, iar feciorul de țaran — Mistral.

Provensalii au în Franța reputația de oameni mîndri și filosofi. Ei se socotesc și acum moștenitori autentici ai înțelepciunii antice și îi privesc de sus pe nordici. „Podul nostru de peste riul Gard este mai vechi decît Pont-Neuf din Paris“ — afirmă ei. Gavotii — (munteni din Alpi) — locuitori din departamentele Ubaye, Queyras, Gap și Durance au fost cîndva preceptori în familia burgheze.

Lupta țaranului Mistral pentru Provence a continuat de aceea și în secolul nostru: în 1907 a luat ființă asociația păstorilor — „pentru menținerea și întărirea încrederii în tauri“. S-au depus mari eforturi pentru păstrarea costumelor arleziene, tradițiilor din Camargue și înflorirea limbii provensale.

În calcarosul masiv Luberon, aflat la nord de Durance, mai există și acum locuri unde n-a călcat picior de om. Abia în secolul XX a fost descoperită acolo trecătoarea Verdon și, foarte recent, într-o altă trecătoare a fost observată din elicopter o grofă necunoscută, misterioasă, unde în evul mediu falsificatori de monede topeau argînt.

Probabil că însușirea provensalilor de a nu glumi niciodată cu ei înșiși, de a fi totdeauna cinstiți. I-a dat pe originalul Cézanne, născut în Aix, iar izolarea de forfota din jur și simțul lor poetic au dăruit lumii nu numai pe Mistral și Daudet, ci și un Icar francez (unul din frații Montgolfier a trăit și a murit la Avignon).

Acum, din vechile castele-cetăți au rămas numai ruine: Rochemaure, Viiers, Donzère etc., dar ele păstrează în lespezile năpădite de mușchi surse de inspirație, izvoare de poezie. De acolo au plecat scrisorile doamnei de Sévigné sau divinele poeme lirice ale lui Petrarca.

Roase de vînt și soare, turnurile par o continuare a stîncilor. ele pot fi socotite mai degrabă o operă a naturii decît a omului. Dealtfel în Provence oamenii și natura s-au modelat reciproc. În ultimele decenii în Provence au fost restaurate multe monumente antice și medievale. Și ziduri de cetate arse de soare, poduri grele, arcuite peste riuri, turnuri masive cu metereze sumbre care se avîntă spre cer s-au trezit parcă dintr-un somn secular.

Foarte original este satul climateric Port-Grimaud — realizare recentă a unui interesant proiect ce și-a propus să creeze un sat provensal care să răspundă exigențelor contemporane ale „odihnei pe apă“. Dar să vedem cum s-au petrecut lucrurile.

Acum zece-doisprezece ani, un arhitect pe nume François Społéry a descoperit în inima golfului Saint-Tropez niște iocuri mlăștinoase, acoperite cu iarbă și stuf — un paradis al rațelor. Deasupra golfului, pe versantele unei coline se afla bătrînul sat Grimaud care adăpostea ruinele unui mare castel. Și arhitectul și-a propus să încerce ca, păstrînd peisajul, să creeze un antipod al stațiunilor climaterice moderne din sticlă și beton; cu alte cuvinte să construiască o așezare pe lac. „Cartierele“ sînt dispuse în formă de insule legate între ele prin poduri. Fiecare clădire are un chei, care este o continuare fie a casei, fie a grădiniței din fața ei. Pentru a păstra înfățișarea de sat, în loc de magazine mari au fost construite prăvălii și o piață sub cerul liber. Acum arhitectul intenționează să amenajeze la Port-Grimaud și o mică arenă pentru coride.

La drept vorbind, în Provence nu se cultivă lupta, ci mai degrabă jocul cu tauri. De aceea acesta se și numește „course libre“, cu alte cuvinte joc fără reguli. Întrucît nu se organizează lupte, nu există nici matadori și banderillieri, iar la joc poate participa orice bărbat care nu se teme să iasă în calea unui taur furios. Participanții trebuie să smulgă o floare sau o cocardă prinsă între coarnele unui taur negru de Camargue. Provensalii respectă libertatea oricui, inclusiv a animalelor, încît dacă într-un sfert de oră nimeni nu poate smulge cocarda, taurul este lăsat în pace, iar paznicii îl duc înapoi în cîreadă.

Dar caii?! Sălbatici și liberi ca vîntul, ei cutreieră pămînturile mlăștinoase din Camargue și pașii cu iarbă catifelată și suculentă, presărată cu levănțică parfumată. Francezilor le plac mult caii și, pentru a avea exemplare frumoase, pun la bătaie bani, nu glumă. Patrupedele albe ca zăpada — mîndria provinciei — poartă nume răsunătoare: „Lucifer“, „Cezar“, „Charles“ etc.

Cînd se apropie mult de apă, caii sperie cîrduri de flamingo cu pene roz, rațe, bitlani. Căci în delta Ronului trăiesc zeci de specii de păsări. De aceea în Camargue a fost înființată o rezervație națională și e greu de găsit în Franța alt loc în care omul să colaboreze într-o asemenea măsură cu natura. Nu e vorba numai de faptul că în această zonă nu există bracoanieri, dar un provensal adevărat nu va cumpăra niciodată păsări sau iepuri ucii în perioada cînd vinatul e oprit. Provensalii se duc la vînătoare mai cu seamă ca să „nu-și piardă instinctele naturale“, cum afirmă chiar ei.

Dar nu instinctul, ci înțelegerea de veacuri a unor legi naturale, pe care știința le numește acum cu un cuvînt ecologic, a pus în mișcare arma unui om care a tras recent într-un avion ce împrăștia pe cîmp o soluție de DDT, silindu-l să aterizeze. „Vroiau să distrugă țîntarii — comentează camarguezii. Dar pe noi nu ne-au întrebă. Ucizi țîntarii, dar ce-o să se întîmple cu broaștele, peștii, păsările?“

Provensalii mai sînt îngrijați și de înmușierea avioanelor cu reacție care sperie păsările, de îngrășămintele din crezării care otrăvesc insectele și pricinuesc cumplite mîncărimi de piele cailor. De aceea, acum se elaborează un proiect de extindere a teritoriului rezervației. Căci omul începe treptat să aprecieze ceea ce posedă într-un singur exemplar, ca să ne exprimăm așa. Iar nicăieri nu mai există o altă Camargue, o altă Provence.

G. Gaev
I. Pisarev

— În sfîrșit, o să am și eu umbră

INDIA

Parfumul Agrai

Drumul de la Delhi la Agra — oraș din Uttar Pradesh, așezat pe riul Jumna — străbatea o cîmpie nesfîrșită, netedă ca-n palmă. Verdele plantațiilor alterna cu cafeniul loturilor ce urmau a fi iar înmășinate. Pe buze simțeam mereu firițele de praf. La umbra unei pitorești mangrove se ascundeau colibe mici de lut. Ici-colo se zăreau cai scunzi care trăgeau pluguri de lemn.

Secerișul era aproape pretutindeni pe sfîrșite, ceea ce nu însemna însă și că țărani își puteau îngădui o clipă de odihnă. Căci sosise vremea să pregătească ogoarele pentru o nouă cultură. De aceea sate întregi ieșiseră pe cîmp.

Prin geamurile mașinii se puteau vedea cînd silueta ascuțită a unui templu hindus, cînd cupola unei mici moschei și iar sale, iar ogoare, încît aveam impresia că drumul, care nu era marcat de borne kilometrice, ci de turnuri circulare de piatră înegrite de vreme, n-avea sfîrșit. Construite încă în timpul Imperiului Marilor Moguli, aceste turnuri spun multe. Ele spun în primul rînd că a fost o vreme cînd Agra și nu Delhi era capitala țării și că șoseaua pe care o străbăteam noi acum se numea drumul pașăhailor.

Cel mai important ghid turistic indian afirmă: „Dacă Delhi este inima Indiei de azi, spiritul Agrai domină trecutul nu prea îndepărtat al țării, marcat de nenumărate fapte de vitejie pe cîmpurile de luptă și de marele elan al fanteziei unor arhitecți anonimi“. Și într-adevăr, nimănui nu i-ar trece prin mînt să viziteze Agra fără să se oprească la mausoleul Taj-Mahal, un poem de dragoste nemurit în marmură albă sau palatele din Orașul mort — splendidă creație a pașăhailor Akbar, precum și alte zeci de monumente care au adus celebritate orașului.

În acest țînt, trecutul plancează parcă deasupra fiecărei pietre. Dar o călătorie în zona Agrai descoperă vizitătorilor și multe aspecte ale realității indiene de astăzi, mai ales că drumul străbate teritoriile a trei state: Haryana, Uttar Pradesh și Rajasthan. Încît dacă facem abstracție de aspectele exotice (care abundă într-adevăr, mai cu seamă de-a lungul șoselei, unde pot fi văzuți imblinzitori de șerpi, dresori bărboși care silesc urși de Himalaia să joace etc.), atenția călătorilor este în special solicitată de uimitoarea impletire a unor fenomene dintr-o epocă de mult apusă și din ultima treime a secolului XX.

Șoseaua este mărginită de linii de înaltă tensiune. Pe ogoare, tradiționali boi sînt înlocuiți de tractoare fabricate în țară. Într-o dimineață, am vizitat Faridabad, oraș cu uzine și fabrici care produc echipament electronic, fibre sintetice, motoare și textile.

Dar după o oră și jumătate, cînd am ajuns la Mathura, am intrat parcă într-o altă lume. Pe străzi se scurgeau șiruri lungi de pelerini. Care duceau acolo, pe malurile riului sfînt, daruri la un templu unde urmau să înalțe rugăciuni puternicului zeu Krishna.

V. Skosirev

giodul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Patru bătrini jalnici

Foto : A.P.N.

MICA ENCICLOPEDIA

În apărarea alchimiștilor

De obicei cuvântul „alchimist” este rostit cu un zimbet în colțul gurii. Specialiști francezi în istoria științei și tehnicii — care au descoperit recent în arhive date extrem de interesante despre alchimiști — propun însă o reconsiderare totală a noțiunii de „alchimie”.

După cum se știe, alchimia s-a constituit acum 1500 de ani, dar a apărut în Egipt de peste 4000 de ani. Vechii greci și arabii au fost excelenți alchimiști. De la arabi provine dealtfel și denumirea acestei etape inițiale a dezvoltării chimiei: al = în limba arabă articolul pentru numărul singular, iar kimia = chimie.

Ea a fost însă „denaturată” de învățații europeni din evul mediu, care au orientat greșit alchimia către găsirea mijloacelor de a transforma metalele ordinare în aur prin intermediul unor substanțe cu însușiri fantastice (piatra filozofală) și către întinerirea cu ajutorul elixirului vieții. Din cauza acestor practici alchimiști erau considerați „magi și vrăjitori”. Deși în acea vreme sumbră ei aduceau puțină variație și destindere.

Nu toate experiențele alchimiștilor s-au soldat însă cu eșecuri. Ei au obținut, într-adevăr, excelențe medicamentale împotriva bolilor de ochi și de piele, au inventat „apa regală” (o soluție care atacă metalele prețioase), au explicat cei dintâi proprietățile sulfului, antimonului și mercurului, au descoperit unii catalizatori și multe procese tehnologice de obținere a sărurilor și acizilor, rămase în esență neschimbate pînă astăzi. După cum au inventat metode de ermetizare a vaselor, de conservare a produselor alimentare, de preparare a acidului salicilic, de topire a oțelului inoxidabil. „Tabula smaragdina”, un tratat medieval de alchimie, poate fi considerat ca o primă încercare de sistematizare a elementelor realizată mai tirziu de Mendeleev.

Cercetătorii francezi amintiți opiniază chiar că alchimiștii din evul mediu merită cu prisosință elogiul și pentru unul din eșecurile lor. Este vorba despre pasionatele lor încercări de a descoperi rețeta așa-numitului foc grecesc (substanță incendiară folosită în războaie). Ei au cules cu grijă toate cunoștințele antice despre această cumplită invenție și, deși n-au reușit să-i dezlege misterul, au descoperit însă multe substanțe și procese chimice, ne-au lăsat rezultatele unui impresionant număr de reacții, pregătind astfel bazele întregii chimii contemporane.

Pe scurt, concluzia specialiștilor francezi este că alchimia trebuie socotită o etapă importantă în istoria științei. Mai mult, ei recomandă chimiștilor de astăzi să studieze cu atenție experiențele și tratatele înaintașilor. Din păcate, acestea sînt scrise însă într-o limbă care nu se mai predă astăzi în nici o universitate din lume, încît

cele mai importante lucrări ale alchimiștilor ar trebui mai întîi traduse în limbajul chimiei moderne.

PASIUNILE LUI PETRU I

Monștri, schelete și alte ciudățenii

La început, Petru I a colecționat arme, apoi medalii și monede, iar în cele din urmă a făcut o pasiune pentru curiozitățile naturii. Împreună cu cărțile adunate în cursul anilor de țar, ele au alcătuit ulterior primul muzeu rus de științe naturale.

Colecția țarului era mereu îmbogățită cu contribuții particulare. Arhivele Academiei de Științe a U.R.S.S. păstrează un mare număr de scrisori care au însoțit obiectele trimise muzeului din toate guberniile Rusiei. Una din ele, datată 18 martie 1725, amintește de două căruțe cu monștri adunați de pe la diverse moșii. Printre ei un miel cu opt picioare, altul cu trei ochi, două trupuri și șase picioare etc.

La sfîrșitul secolului XVIII colecția lui Petru I devenise foarte bogată: cabinet de anatomie cu 2045 de piese, dintre care 179 organe atinse de diverse boli, de mineralogie cu 10017 mostre, de zoologie cu 5904 exponate, de botanică cu 16000 etc.

Unul din primele ghiduri ale muzeului îi invita pe vizitatori mai întîi în cabinetul de anatomie, unde erau primii la intrare de un schelet care își sprijinea gînditor maxilarul pe falangele mîinii. Ceva mai încolo, un alt schelet părea să arunce asupra vizitatorilor un „lăso” de intestine uscate pe care-l ținea atîrnat de încheietura unui braț. Lîngă el, o interesantă grămadă de stomacuri de toate formele.

Sala următoare era o împărăție a animalelor. Ghidul nu enumera toate cele 350 de șopîrle expuse, în schimb insista asupra crocodilului pe jumătate ieșit dintr-un ou de mărimea celui de găscă. Amintea apoi de o ciudată salamandă „care, aruncată în foc, împoașcă pe gură și prin piele un lichid, cu care poate stinge uneori focul; ar fi însă o prostie să se creadă că trăiește în foc fără să ardă”.

Cabinetul lui Petru I, sală separată a muzeului, se deschidea cu tronul țarului în care seșea însuși monarhul, în mărime naturală, dar sub un simulacru de ceață executat de Carlo Bartolomeo Rastrelli — azi expus în muzeul Ermitaj. Țarul purta în picioare niște saboți făcuți de el însuși din 18 puduri (un pud este egal cu 16,381 kg)

de fier. Atrăgînd atenția asupra costumului de marinar al monarhului, ghidul relatea drumul parcurs de Petru I în marină de la simplu marinar la contraamiral. Cînd a devenit vacantă funcția de viceamiral, țarul a făcut demersuri pentru a o ocupa el, amintind de meritele sale în crearea marinei. Dar Colegiul Amiralității i-a refuzat cererea spunîndu-i pe un ton politic că există și pretenzenți mai merituoși. Se spune că monarhul s-a arătat foarte mulțumit de răspuns.

LA BANKHAMOR

Oale fără roata olarului

Ați propus vreodată unui olar să modeleze, dar perfect, un vas de lut fără a se folosi de roata lui? Cu siguranță că numai foarte puțini olari, chiar meșteșugari pricepuți și cu multă experiență, s-ar încumeta să facă acest lucru.

Dar în satul thailandez Bankhamor toate femeile cunosc meșteșugul olăritului și modelează vase, cu o formă perfectă, fără a apela la roata olarului. „Mama a învățat meseria de la bunica mea care, la rîndul ei, a deprins-o de la străbunica...” — așa răspund femeile din Bankhamor cînd sînt întrebate: de cînd se practică olăritul în satul lor? Cercetări arheologice făcute la fața locului atestă însă că femeile de acolo se ocupă cu acest meșteșug de mai bine de 6000 de ani!

Ele încep să deprindă din fragedă copilărie secretele olăritului: cum trebuie arse cojile de orez, care e cea mai bună argilă, cită cenușă și nisip, bine spălat, trebuie adăugate și cum se frămîntă acest amestec. După o ucenicie de 2—3 ani, fetele încep să efectueze singure aceste operații. Iar la 10—12 ani capătă permisiunea să lucreze singure în „atelierul” de la umbra unui copac.

Mai întîi, tînăra olăriță ia bulgărele de argilă și modelează din el un cilin-

Un meșteșug ancestral

dru cu pereți groși, în interiorul căruia introduce un fel de pară din lut ars. Apoi începe munca propriu-zisă: face pași mărunți în jurul unei buturugi nu prea înalte, pe care se află cilindrul, și lovește cu o lopățiță de lemn argila maleabilă; un pas mărunț — o lovitură de lopățiță; un pas mărunț — încă o lovitură. Privite de la distanță micile olărițe par a executa un dans exotic.

Treptat, sub loviturile lor începe să se contureze vasul: o cană, un ulcior, o oală. Operația de finisare, cea mai importantă, este făcută cu un mănunchi de mușchi moale și umede care netezește chiar cele mai mici asperități de pe pereții oalei, acum foarte subțiri. După aceea, para din lut ars este scoasă cu grijă din vas și olărița porcede la rotunjirea marginii acestuia, abia atingînd-o cu buricele degetelor. Această misiune este încredințată numai meșteșugărilor foarte

„ varia
ia varia varia v.
a varia varia varia v.
varia varia varia varia v.
aria varia varia varia var
a varia varia varia varia v.
aria varia varia varia varia v.
ia varia varia varia varia v.
varia varia varia varia varia

pricepute și despre care se spune că sînt „inzestrate cu har de la natură”.

Apoi, vasele de lut sînt uscate timp de cîteva ore la soare, iar în cele din urmă îngropate și arse în nisip încins.

PENTRU EVITAREA AGLOMERAȚIEI

Între două oceane

Pentru a ajunge de pe coasta răsăriteană a Asiei în apusul aceluiași continent, în Africa ori în Europa și invers, cele mai multe nave trec prin strîmtora Malacca, care desparte peninsula cu același nume de insula Sumatra. Această cale străbătută zilnic de peste o sută de nave; avînd în vedere creșterea continuă a traficului, ea riscă însă să fie curînd „gîtită”. Dealtfel are și acum un dezavantaj: adîncimea ei medie e de numai 11 m, prea mică deci pentru petrolierele de peste 200000 t, care sînt nevoite să facă un ocol destul de mare în jurul insulelor Kalimantan și Java, prin strîmtorile Makassar și Lombok, de dimensiuni mai „primitoare”.

Dar încă în secolul trecut, cînd nimeni nu întrezărea măcar apariția petrolierelor uriașe și nu era nici „înghesuială”, s-a vînturat ideea străpungerii peninsulei Malacca în dreptul istmului Kra, unde este cea mai îngustă; pe atunci se avea în vedere numai scurtarea drumului între est și vest. Îndrăznețul plan s-a împotmolit din cauza opoziției Marii Britanii, care era cea mai mare putere colonială din regiune și, stăpînind și fortăreața Singapore, controla transporturile prin strîmtora Malacca.

Străpungerea istmului Kra este acum recomandată de o societate internațională căreia guvernul thailandez i-a cerut să studieze posibilitățile tehnice și economice ale acestui proiect. Canalul ar urma să aibă o lungime de 102 km și, din cauza reliefului muntos, ar implica mari eforturi tehnice și cheltuieli uriașe. Dacă ar fi amenajat pentru circulația în ambele sensuri a navelor de pînă la 250000 t, construcția lui ar dura 13 ani și ar costa ceva mai mult de 8 miliarde de dolari. Iar dacă ar fi amenajat pentru nave cu un tonaj dublu, durata construcției s-ar prelungi cu un an, iar costul lui ar depăși 11 miliarde de dolari. De aceea proiectul se află încă în suspensie, deoarece mulți experți se arată sceptici, pe motiv că utilitatea canalului n-ar justifica sacrificiile materiale și financiare pe care le-ar implica o asemenea lucrare.

— Precauțiune
Desen de N. Vlasenkov

SPRIJIN

Au trecut vreo 300 de ani de cînd marele cronicar moldovean, Miron Costin scria : „Aşa cu anevoie se agoniseşte ce se pierde o dată!”. De atunci, societatea omenească a progresat pe toate meridianele pămîntului. Oamenii s-au civilizat. S-au găsit căi noi, potrivite, pentru... a agonisi mai uşor decît pe timpul lui Miron Costin ceea ce se pierde din cauze care nu stau încă în puterea omului să împiedice a se ivi.

Nu este prea mult timp de cînd cetăţeanul Cuzman Avram, din comuna Sistarovăţ, jud. Arad, a avut ocazia să se convingă de acest adevăr. C. A. încheiase la ADAS o asigurare pentru bunurile din gospodăria personală, plătind numai 30 de lei pe an.

Poate, ca mulţi alţii, cînd a încheiat această asigurare el va fi şovăit. Dar, într-una din zile, copiii s-au jucat cu focul sub şopron. Uşor de ghicit ce s-a întîmplat : flăcările incendiului au mistuit furaje, alimente, butoaie, căzi de borhot şi alte bunuri gospodăreşti. Pe baza poliţei de asigurare, el a primit de la ADAS o despăgubire în sumă de 10.182 de lei, putînd astfel să-şi agonisească uşor — nu anevoie, cum zicea cronicarul — ceea ce pierduse.

Dar această asigurare complexă nu acoperă numai cazurile de avariere sau distrugere a bunurilor din gospodărie, ci şi cazurile de invaliditate permanentă sau deces provocate asigura-tului sau celuilalt soţ de accidente întîmplate la domiciliu. Astfel, cetăţeanul Simion M. Nicolae, din comuna Ederile, jud. Dimboviţa — posesorul unei poliţe de asigurare de acelaşi fel, — pentru care plătiase 20 de lei pe an — în timp ce culegea pere, rupîndu-se scara pe care se urcase, a căzut. În urma accidentului suferit, el a rămas cu o invaliditate permanentă parţială pentru care a primit de la ADAS suma de 2.500 de lei. Iar Marica S. Ştefania, din comuna Tătărani, acelaşi judeţ — care, de asemenea, încheiase o astfel de asigurare, plătind pentru ea 24 de lei pe an — într-una din zile aflîndu-se în casă, în timp ce ducea în miini un vas cu apă fiartă, s-a împiedicat şi a căzut. Apa fiartă i s-a vărsat pe miini, pe coapsa stingă şi pe picioare, provocîndu-i arsuri atît de grave, încît femeia a rămas cu o invaliditate permanentă parţială, pentru care a primit de la ADAS suma de 3.000 de lei.

La această înşiruire se pot adăuga sute de alte cazuri de cetăţeni care au primit de la ADAS despăgubiri în cadrul asigurării bunurilor din gospodărie sau, aşa cum i se spune în regulamentul, „Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor persoanelor fizice“.

Din cele relatate mai sus, se desprinde în mod evident, un adevăr : la locul de muncă, în casă, în ogradă, oriunde, neprevăzutul se poate ivi oricînd şi oricui.

Iată, deci, stimati cititori suficiente argumente ca, atunci cînd sînteţi solicitaţi (de agentul de asigurare sau de responsabilul cu munca ADAS din unitatea de muncă în care activaţi sau în magazinul din care cumpăraţi bunuri de folosinţă îndelungată) sau, poate, stimulaţi chiar de citirea acestor rînduri, nu şovăiţi a încheia o astfel de asigurare. Dealtfel această asigurare se încheie uşor şi în condiţii convenabile. Astfel, singuri stabiliţi suma pentru care încheiaţi asigurarea, apreciînd în mod liber valoarea bunurilor din gospodăria dv., dar trebuie să reţineţi că, dacă încheiaţi asigurarea la o sumă mai mică decît valoarea reală a bunurilor din gospodărie şi paguba este mai mare decît suma asigurată, ADAS — aşa cum este normal — nu poate acoperi paguba ce depăşeşte suma asigurată. De fapt, nici nu aveţi motive să subevaluaţi valoarea bunurilor din gospodăria dv., intrucît asigurarea este foarte ieftină : costul ei este de numai 2 lei pe an pentru fiecare mie de lei sumă asigurată.

Cu veacuri în urmă, Miron Costin scria că se agoniseşte greu ceea ce s-a pierdut. Ceea ce afirma atunci cronicarul, se poate realiza astăzi mult mai uşor, dar numai de către oamenii prudenţi, prevăzători care pun căminul lor sub protecţia asigurărilor.

STIMAŢI ASIGURAŢI!

Administraţia Asigurărilor de Stat — ADAS — organizează, concomitent cu tragerea de amortizare de la finele lunii martie 1974, o tragere de amortizare specială în cadrul căreia se vor extrage 5 combinaţii de litere.

Posesorii de asigurări de viaţă care vor să participe şi la această tragere de amortizare au obligaţia să achite primele la zi, respectiv şi pentru luna martie a.c.

NU UITAŢI ! Plătind la timp primele de asigurare, fiecare dintre dv. poate fi cîştigător la această tragere de amortizare.

O veste bună pentru cumpărători ◦

Numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

deschis în toate unităţile comerciale

din ţară.

Procuraţi-vă cu acest prilej articole

de sezon:

- stofe
- ţesături de mătase
- confecţii pentru bărbaţi, femei şi copii: pardesie, sacouri, raglane, impermeabile etc.
- tricotaje
- ciorapi din fire sintetice pentru femei.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

vă mai oferă în magazinele de specialitate:

- aspiratoare de diferite mărci şi tipuri
- motorete MOBRA
- maşini de cusut ILEANA tip masă şi tip mobilă
- frigidere cu compresor de 140 l
- aparate de radio MAESTRO-STEREO
- piese de schimb pentru toate produsele de folosinţă îndelungată.

Importante reduceri de preţuri la unele

textile şi metalo-chimice în cadrul

TÎRGULUI DE PRIMĂVARĂ

Reţineţi: numai pînă la 15 mai a.c.

TÎRGUL DE PRIMĂVARĂ

A fi sau nu înțeles

— Alo, cinematograful „Saliut“ ? Vă rog, ce rulează azi ?

— De astăzi am intrat în renovare. — Nu zău, vorbesc serios, ce film rulează ?

— Și eu vă răspund la fel de serios : sintem în renovare.

— Aa ! Credeam că ați închis pentru reparații capitale. „Sintem în renovare“ e o comedie ?

— Ce comedie ? Nu v-am spus că e renovare ? Nu înțelegeți ?

— De ce mi-ați închis telefonul ? N-am înțeles ; cum se cheamă filmul ? „Renovare“ sau „Sintem în renovare“ ?

— Tovarășe, cred că vorbesc rusește, nu turcește. Vă repet : sintem în renovare. Re-no-va-re.

— Vă rog să mă iertați, dar nu permit nimănui să-mi vorbească pe un asemenea ton ; iar dacă mi-ați fi vorbit turcește nu v-aș fi înțeles. Dealtfel mă îndoiesc că cunoașteți turca. Pot să vă informez, de pildă, că „renovare“ este un cuvânt de origine franceză.

— Bine, dar ce importanță are asta ?

— În cazul nostru într-adevăr nici una. Eu vreau să știu numai dacă comedia e franceză, fiindcă franțuzii fac comedii bune.

— Alo ! „Saliut“ ? De ce întrerupeți ?... Alo !

— Domnișoară, vă rog să-mi spuneți numai dacă e o comedie franceză sau nu. Cred că nu-i normal să mă deplasez degeaba. Alo ! Alo !

— De ce răspundeți așa de greu ? Dacă era altcineva care dorea o informație ?

— Tovarășe, dar ați întrecut orice măsură. Aveți măcar puțin bun-simț ! Ce căutați ?

— Cinematograful „Saliut“. Am mai vorbit, încît vă cunosc bine glasul ; aveți o voce agreabilă și mi-ați răspuns întotdeauna amabil. Astăzi însă nu știu ce s-a întâmplat ; aveți vreun necaz ?

— Nu, dar din cauza acestei renovări, avem cu toții nervii încordați.

— Nervi încordați ? A, e un film polițist !

— Of, iar o luați de la capăt... N-ați auzit niciodată despre renovare ?

— Am și citit. Ah, o fi o ecranizare după un roman. Există ecranizări bune, altele însă — mai bine să nu mai vorbim. Dv. l-ați văzut ?

— Pe cine ?

— Filmul „Renovare“.

— Zilnic.

— Zău ? Așa de mult v-a plăcut ?

— Știți ceva ? Eu am mai văzut proști, dar ca dv...

— V-am atras atenția că nu-i frumos să închideți cuiva telefonul. Și apoi, să știți că v-ați exprimat greșit, întrucît ați spus că : „am mai văzut proști“ ; dar pe mine nu m-ați văzut, ci numai mă auziți.

— Vă rog, fie-vă milă și spuneți-mi ce vreți de la mine ?

— Doar un răspuns : filmul „Renovare“ e comedie, film polițist sau ecranizare ?

— Doamne, chiar așa de greu pricepeți ?

— Ba dv. n-ați înțeles o iotă.

— Bine. Atunci să o luăm de la capăt.

— De acord.

— Deci : dv. m-ați întrebat ce film rulează, nu ?

— Exact.

— Și eu v-am răspuns, sinteți atent ?..

— Foarte.

— V-ați concentrat toată atenția ?

— Da, da.

— Vă repet : la noi nu rulează nimic, fiindcă e renovare. Acum e clar ? Alo ! Alo !

— Vă rog să mă iertați, dar de data asta eu am închis telefonul ; nu suport ca cineva să mă ia peste picior.

— Dar eu n-am ris de dv.

— Atunci, de ce spuneți : „La noi nu rulează nimic, fiindcă e renovare“ ?

— Păi, dacă e renovare, cum să mai ruleze ceva ?

— Mulțumesc, în sensul ăsta știu și eu că ar fi imposibil. Dar spuneți-mi, pe scurt, care e subiectul filmului ?

— Subiectul ? Renovarea e renovare ; se demontează scaune, se rașchetează parchetul, se văruiesc pereții și în fiecare dimineață...

— Ajunge, nu-mi povestiți tot filmul.

— Ba nu, acum o să mă ascultați pînă la sfîrșit. În fiecare dimineață, un tip încălțat cu cizme se cațără...

— Din clipa asta nu vă mai ascult. Cred că am ghicit : la început tipul pare un personaj negativ, pentru ca la sfîrșit să se constate că, de fapt, el avea misiunea să-i prindă pe infractori. La ce oră încep diseară spectacolul ? De ce rideți ? Dar încetați o dată cu hotele astea !

— Diseară cinematograful e închis. Dacă vreți să vedeți renovarea veniți ziua.

— Ziua nu pot. Dar seara cînd se deschide ?

— Timp de două săptămîni o să fie închis.

— De ce nu mi-ați spus așa de la început ? Nu v-ați dat seama că pe mine mă interesează numai spectacolele de seară ?

— Nu.

— Ați văzut, care dintre noi nu înțelege ? Ba v-ați mai și enervat.

— N-am să mă mai supăr.

— Sincer să fiu, nici eu nu-s supărat. Nu sinteți prima care nu m-ați înțeles ! Dar acum am să caut să vin la „Renovare“ neapărat sîmbătă după-amiază. La revedere !

— Ziua nu pot. Dar seara cînd se deschide ?

— Timp de două săptămîni o să fie închis.

— De ce nu mi-ați spus așa de la început ? Nu v-ați dat seama că pe mine mă interesează numai spectacolele de seară ?

— Nu.

— Ați văzut, care dintre noi nu înțelege ? Ba v-ați mai și enervat.

— N-am să mă mai supăr.

— Sincer să fiu, nici eu nu-s supărat. Nu sinteți prima care nu m-ați înțeles ! Dar acum am să caut să vin la „Renovare“ neapărat sîmbătă după-amiază. La revedere !

Gherman Drobiz

Sursă de inspirație

Ultima oră era lucrare de control. Chiar din prima recreație, în clasa a VI-a s-a vădit o indispoziție generală. Ce era de făcut ?

Ivanova a dat fuga la cabinetul medical și l-a anunțat pe sanitarul nostru :

— Alexandr Grigorievici, nu mă simt bine. Mă doare capul, am amețeli și...

Dar n-a apucat să termine. Ușa cabinetului s-a deschis larg și cu o față palidă, de muribundă (rezultat al eforturilor din cursul întregii pauze), a dat buzna înăuntru Gribova. Care, cu un glas ca de pe patul morții, abia a putut îngăima că precis are friguri și că are nevoie urgent de scutire. În clipa cînd Alexandr Grigorievici a deschis gura să spună ceva a intrat însă Borisov :

— Vă rog, motivați-mă ! Mă doare stomacul de mor'.

De cealaltă parte a ușii ronțăia în mare viteză un măr roșu rumenul Ermolovici. Și după ce l-a terminat s-a încovoiat brusc într-o cumplită criză de radiculită. Alături, Medvedeva o învăța să strănute pe Popova, iar Matveev, cu un aer preocupat, se documenta în ce parte e ficatul.

Dumnezeule ! se vaită Vereșciaghina intrînd în cabinet. Nepricopsita de Soloveicik m-a călcat pe picior. Au, au, au. Nici nu mai pot să merg. Cred că e o fractură. Alexandr Grigorievici, vă implor, dați-mi certificat !

Și tot în aceeași clipă Solominski i-a arătat o rană desenată cu carioca, rugîndu-l să-l scutească de la'ore.

Bine, copii, a convenit Alexandr Grigorievici. Acum duceți-vă. În pauza mare vă dau tuturor certificate. La clasă !

— Uraaa !!!

Și toți elevii s-au vindecat pe moment de toate bolile și au ieșit din cabinet topînd de bucurie.

După care Alexandr Grigorievici a închis cabinetul medical și s-a îndreptat spre biroul directorului.

— Știți — i s-a adresat el directorului — nu mă simt bine.

— Dar ce-i cu dumneata ?

— Mă doare capul, am amețeli, mă încearcă și radiculita, m-a călcat cineva și pe picior, cred că e fractură... sau friguri...

Clătînid din cap compătimitor, directorul îl învoi pentru restul zilei.

Lena Vovk

Aud ?

Nu, orice ați spune, nu pot să înțeleg de ce se văcăresc unii că avem ședințe prea multe și pentru orice. Unde în altă parte dacă nu în ședințe poate omul să-și valorifice cît mai creator capacitățile și aptitudinile ? Unde, dacă nu în ședințe, poate munci pe îndelete, fără zor și cu maximum de randament ?

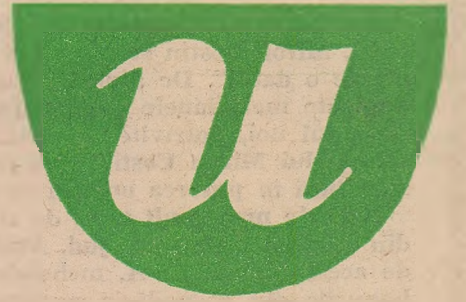
Și, în sfîrșit, unde se poate odihni atît de bine și de frumos ca într-o ședință ?

La stînga mea, de pildă, un grup de doisprezece inși au încins un miniturneu de șah de toată frumusețea. Am participat și eu, dar am fost handicapat serios. Se vedea cît de colo că coechipierii mei aveau mai multă experiență.

Vecina mea din dreapta împletea cu sîrg niște ciorapi de lînă. Pe unul l-a și terminat, iar la celălalt i-a mai rămas puțin.

Dealtfel toți cei prezenți aveau o ocupație. Ca să fiu sincer, poate că nu-i vedeam chiar pe toți, dar în orice caz cei din raza mea vizuală, vă spun sigur,

• umor •
 Jr umor umor u
 r umor umor umor
 umor umor umor umor
 ior umor umor umor u
 umor umor umor umor
 nor umor umor umor um
 r umor umor umor umor
 mor umor umor umor umc

nu-și pierdeau vremea. Un student la cursurile serale își scria lucrarea de seminar. O fată care stătea cu două rînduri în fața mea a ticluit la repezeală vreo zece felicitări sau cărți poștale. Nu știu, n-am văzut prea bine. Lîngă dînsa, un tovarăș foarte grav și-a revăzut un întreg capitol din teza de doctorat. Și apoi cite cărți bune, adărate comori, n-au fost citite ! Cîte ca-reuri dificile de cuvinte încruciate n-au fost rezolvate ! Cîte pronosticuri pentru meciurile de hochei n-au fost făcute ?

O pereche foarte simpatică a reușit chiar ca în aceeași ședință să se cunoască, în pauză să dea fuga la Casa căsătoriilor și să facă cererea, să se întoarcă, să se certe, iar în a doua pauză să ceară înapoierea cererii.

La început mi-a părut oarecum rău pentru referent. Cum-necum, în sală oamenii își îmbogățeau cunoștințele, se distrau, numai el era obligat să mormăie tot timpul... Apoi însă, după expresia feței, mi-am dat seama că gîndurile lui erau hăt departe de referat. Uneori fața îi era lumînată de un zîmbet total nelalocul lui, alteori cădea pe gînduri tocmai acolo unde lucrurile erau cît se poate de limpezi. Nu, în nici un caz, referentul nostru nu era de compătimit...

Deodată privirea mi s-a oprit asupra unui tovarăș din marginea prezidiului. În ochi i se citea suferința. Ceilalți membri ai prezidiului — care ațipiseră, care șușotea cu vecinii, care împătureau o hîrtie. Într-un cuvînt fiecare gă-sise cu ce să-și treacă timpul. Cel din margine însă, se vedea bine, era muncit de o tristețe iremediabilă.

„Asta nu-i bine, mi-am zis. Poate că omul are un necaz și n-are cui să-l împărtășească ?“.

În pauză l-am zărit retras într-un colț al coridorului. Fuma nervos. L-am întrebat ce i s-a întîmplat.

— Îți dai seama ce oameni răi sînt pe lumea asta. Mi-am adus special pentru ședința asta o carte grozavă — de aventuri, cu spioni, mă înțelegi. Și Suponev, e la noi în secție un tip pe care-l cheamă așa, mi-a luat-o și m-a propus în prezidiu unde nu pot să citesc. Nu pot și gata. Iar astăzi trebuie să dau înapoi cartea. N-am să-i iert asta lui Suponev... cît oi trăi !“

E adevărat, l-am compătimit sincer, dar n-am putut totuși să fiu de acord cu indignarea lui. Ce-i aia nu pot dacă trebuie ? Eu știu un scriitor care ia zilnic parte la ședințe. Și numai în prezidii. Și unde credeți că își scrie romanele-fluviu ? Aud ?

G. Kemoklidze

Scurte

— Am impresia că sinteți foarte fericiți !

— O, da ! Ne iubim și ne înțelegem așa de bine, încît pînă acum am amînat de trei ori acțiunea de divorț.

Pe malul unui lac, un pictor încearcă să fixeze pe pînză culorile amurgului. Îndărătul lui s-au oprit un bărbat cu un băiețel. După un timp, tatăl se adresează copilului :

— Vezi, băiete, cum se chinuiește nenea dacă n-are aparat de fotografiat ? !

— Nu cred că sînt prima fată pe care ai sărutat-o. Văd că știi să săruți.

— S-ar putea. Dar tu cum de-ai observat asta ?